

حمایت مراجع
از مسیر دیپلماسی

مراجع تقلید در دیدار با رئیس‌جمهور، ضمن حمایت از مذاکره عزتمندانه، نسبت به بدعهدی دشمن و اقدامات تخریبی بدخواهان هشدار دادند

یادداشت روز

از آتش بس تا ثبات پایدار

چرا ایران امروز
به «دکترین تثبیت صلح» نیاز دارد؟

جهانبخش خانجانی

رئیس کمیته اجتماعی و عضو شورای مرکزی
جنب کارگزاران سازندگی ایران

گاهی دشوارترین بخش یک جنگ، پایان دادن به آن نیست؛ جلوگیری از آغاز دوباره آن است. تاریخ روابط بین‌الملل نشان می‌دهد که بسیاری از جنگ‌های بزرگ، نه با تصمیمی از پیش طراحی شده بلکه در پی زنجیره‌ای از سوء برداشته‌ها، خطاهای محاسباتی، اقدامات اشتباه‌زده یا حوادثی آغاز شده‌اند که ابتدا محدود به نظر می‌رسیدند. آنچه یک بحران را به جنگ تبدیل می‌کند، تنها شدت یک حادثه نیست؛ بلکه ناتوانی در مدیریت پیامدهای آن است.

ایران امروز در چنین نقطه حساسی ایستاده است. پس از کاهش نسبی تنش‌ها و شکل‌گیری آتش‌بس، امید آن می‌رفت که منطقه وارد مرحله‌ای از آرامش، بازسازی و گفت‌وگو شود. با این حال رخدادهای اخیر نشان داده که آتش‌بس، پایان بحران نیست؛ بلکه آغاز مرحله‌ای دشوارتر است؛ مرحله‌ای که در آن هر حادثه محدود، هر سوء تفاهم امنیتی و هر تصمیم اشتباه‌زده، می‌تواند مسیر تحولات را تغییر دهد.

در چنین شرایطی، مهم‌ترین وظیفه سیاستگذاران آن نیست که صرفاً به هر اقدام، پاسخی متناسب بدهند؛ بلکه آن است که از تبدیل رخدادها محدود به بحرانی فراگیر جلوگیری کنند. قدرت یک دولت تنها در توان واکنش نشان دادن نیست؛ در توان مهار بحران نیز هست. در فضای پیچیده امنیتی منطقه، بازیگران متعدد با اهداف و منافع متفاوت حضور دارند. رقابت‌های ژئوپلیتیکی، فعالیت گروه‌های غیردولتی، عملیات اطلاعاتی و حتی خطاهای انسانی همگی می‌توانند بر روند تحولات اثر بگذارند. از این‌رو، تصمیم‌های راهبردی باید بر پایه اطلاعات دقیق، ارزیابی‌های حرفه‌ای و سنجش منافع بلندمدت کشور اتخاذ شوند نه صرفاً بر اساس فضای احساسی یا روایت‌های اولیه.

ایران امروز بیش از هر زمان دیگر به ثبات نیاز دارد. ثبات، تنها یک ضرورت امنیتی نیست؛ پیش‌شرط توسعه اقتصادی، جذب سرمایه، افزایش رفاه عمومی، تقویت سرمایه اجتماعی و ارتقای جایگاه منطقه‌ای کشور نیز هست. کشوری که همواره در معرض بحران‌های امنیتی باشد، ناگزیر بخش بزرگی از ظرفیت خود را صرف مدیریت تنش می‌کند و فرصت‌های توسعه را از دست می‌دهد. از همین منظر شاید زمان آن رسیده باشد که در کنار دکترین‌های دفاعی از مفهومی مکمل نیز سخن بگوییم؛ مفهومی که می‌توان آن را «دکترین تثبیت صلح» نامید.

دکترین تثبیت صلح به معنای چشم‌پوشی از امنیت ملی یا کاهش آمادگی دفاعی نیست. برعکس بر این اصل استوار است که بازدارندگی زمانی موفق است که احتمال وقوع جنگ را کاهش دهد نه آنکه ناخواسته به گسترش دامنه بحران بینجامد. اقتدار ملی زمانی کامل می‌شود که بتواند هم از کشور دفاع کند و هم از بازتولید چرخه‌های فرسایشی تنش جلوگیری نماید.

این دکترین بر پنج اصل استوار است. نخست، بازدارندگی هوشمند؛ یعنی حفظ توان دفاعی در کنار پرهیز از اقداماتی که می‌تواند بدون دستاورد راهبردی، دامنه بحران را گسترش دهد. هدف بازدارندگی، جلوگیری از جنگ است نه تبدیل شدن به بخشی از چرخه تشدید تنش.

دوم، دیپلماسی فعال و مدیریت بحران؛ حتی میان رقبای راهبردی نیز وجود کانال‌های ارتباطی برای جلوگیری از سوء برداشته، ضرورتی عقلانی است. تجربه‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که گفت‌وگو در شرایط بحران، نشانه ضعف نیست؛ بلکه ابزاری برای صیانت از منافع ملی و کاهش هزینه‌های ناخواسته است.

| ادامه در صفحه ۳

شکایت از مداح مجرم؟

سخنگوی قوه قضائیه اعلام کرد:
مداحی که رئیس‌جمهور را تهدید به قتل کرده بود
عمل مجرمانه انجام داده
و دستگاه قضایی به وظیفه خود عمل خواهد کرد
سازندگی به این موضوع پرداخته است

عاطفه شمس

گروه سیاسی

پس از انتشار فیلم تهدید به قتل مسعود پزشکیان از سوی یک مداح در شهری و سپس نفهم خواندن رئیس‌جمهور توسط مداحی دیگر، علی‌القاصی‌مهر، رئیس کل دادگستری استان تهران، اعلام کرد که تاکنون هیچ پرونده‌ای در این خصوص در مراجع قضایی تهران و شهری تشکیل نشده است. او با بیان اینکه تشکیل پرونده در چنین مواردی منوط به شکایت شش‌گانه است، گفت: «کسی که از وقوع جرم متضرر شده باید دادخواهی کند و تاکنون نیز شکایتی از سوی شاکلی واصل نشده است». او همچنین تصریح کرد که با توجه به وضعیت فرد، ممکن است رسیدگی به این موضوع در صلاحیت مرجع قضایی دیگری قرار بگیرد.

در پی این اظهارات، یوسف پزشکیان، فرزند رئیس‌جمهور، روز گذشته در استوری اینستاگرام خود به آن واکنش نشان داد و با تأکید بر اینکه رئیس‌جمهور علیه هیچ فردی شکایتی ثبت نکرده است، برخورد متفاوت دستگاه قضایی با پرونده‌های مشابه را مغایر با عدالت دانست. او با اشاره به شکایت سال گذشته مدعی‌العموم از هادی حیدری، کاریکاتوربست، به دلیل انتشار یک کاریکاتور که تلقی توهین به رئیس‌جمهوری از آن مستفاد شده بود و عدم شکایت از مداحی که رئیس‌جمهور را به قتل تهدید کرده است، نوشت: «از طرف رئیس‌جمهور علیه هیچ‌کدام شکایتی ثبت نشده اما برخورد دوگانه به دور از ادعای عدالت است».

| ادامه در صفحه ۲

رهنمود

احیای حقوق عامه و آزادی‌های مشروع

پیام رهبر انقلاب به مناسبت هفته قوه قضائیه

گروه سیاسی: رهبر انقلاب

در پیامی به مناسبت هفته قوه قضائیه بر ضرورت تحقق عملی عدالت، اصلاح درونی دستگاه قضایی و صیانت از حقوق ملت تأکید کردند و خواستار آن شدند که عملکرد همه قوا و نهادها با تراز نظام جمهوری اسلامی و شأن ملت ایران تنظیم شود.

آیت‌الله سیدمجتبی حسینی‌خامنه‌ای در پیام خود به مناسبت هفته قوه قضائیه و سالگرد شهادت آیت‌الله بهشتی، با تسلیت ایام شهادت حضرت اباعبدالله الحسین(ع) و یاران با وفایش، نهضت حسینی را الگوی تحقق حق، اصلاح جامعه و مقابله با ظلم دانستند و تأکید کردند که انقلاب اسلامی ایران، به‌عنوان شاخه‌ای از این مکتب، باید همواره در مسیر دستیابی به اهداف قیام عاشورا حرکت کند. ایشان با گرامیداشت یاد و خاطره شهید آیت‌الله بهشتی و شهدای هفتم تیر، جایگاه قوه قضائیه را در نظام جمهوری اسلامی، پاسداری از حقوق مردم، احیای حقوق عامه، آزادی‌های مشروع، مبارزه با مفاسد، اجرای عدالت، اقامه حدود الهی و نظارت بر اجرای قانون برشمردند و خاطرنشان کردند که موفقیت در این مسیر، علاوه بر جلب رضایت الهی، موجب افزایش اعتماد عمومی به این رکن اساسی نظام خواهد شد.

رهبر انقلاب با تأکید بر اینکه انتظار به حق از همه قوا، دستگاه‌ها و نهادهای مسئول آن است که عملکرد خود را با تراز مطلوب نظام جمهوری اسلامی و شأن والای ملت تنظیم و بازآرایی کنند، تصریح کردند: قوه قضائیه جایگاهی کم‌ظنیر و بلکه بی‌بدیل برای اصلاح روند امور و به حرکت درآوردن سایر بخش‌های نظام دارد و ایفای این نقش مستلزم پیگیری مستمر اصلاح و بازسازی در درون خود این قوه است.

ایشان افزودند که انتظار عمومی جامعه، مشاهده تأکید عملی بر تحول قضایی در عملکرد دستگاه قضاست؛ به‌گونه‌ای که تحول قضایی از اسناد، برنامه‌ها و نقشه‌های راه فراتر رفته و آثار آن در تمامی عرصه‌ها، از اتاق‌های مجتمع‌های قضایی و جلسات دادگاه‌ها تا فضای عمومی جامعه، قابل مشاهده باشد. به گفته ایشان، مردم باید آثار این تحول را در قاطعیت در مقابله با انواع مفاسد، کاهش تضییع حقوق، سرعت رسیدگی به پرونده‌ها، ارتقای سلامت و اتمام آرای قضات و دسترسی آسان‌تر به شاخص‌های عدالت در زندگی روزمره خود احساس کنند.

رهبر انقلاب تأکید کردند که اجرای عدالت باید به سطحی برسد که هر مظلومی دستگاه قضایی را مأمن خود بداند و به‌ویژه افراد برخوردار از قدرت، جرأت تعدی به حقوق دیگران را نداشته باشند. همچنین باید باب سفارش و توصیه به‌طور کامل بسته شود و داشتن آشنا در بخش‌هایی از دستگاه قضایی هیچ‌گونه مزیتی برای افراد ایجاد نکند. ایشان با بیان اینکه احقاق حقوق ملت تنها به مسائل فردی محدود نمی‌شود، خاطرنشان کردند که حقوق عامه و اجتماعی مردم، از جمله حق امنیت اقتصادی، دسترسی عادلانه به فرصت‌ها، برخورداری عادلانه از موهب طبیعی، محیط زیست سالم، آزادی‌های مشروع و حکمرانی کارآمد نیز از مهم‌ترین عرصه‌های تحقق عدالت به شمار می‌رود.

رهبر معظم انقلاب همچنین پیگیری حقوق تضییع شده ملت ایران در اثر جنایات مجرمان بین‌المللی و تجاوزکاران جهانی به‌ویژه در سال‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ را از مهم‌ترین وظایف حقوقی و قضایی کشور دانستند. ایشان با اشاره به خون شهدای جنگ تحمیلی دوم و سوم، خسارت‌های مادی و معنوی وارد شده به کشور، کودک‌کشی‌ها، حمله به مراکز درمانی و خدماتی و دیگر جنایات صورت گرفته، تأکید کردند که هر یک از این موارد، پرونده‌هایی مهم برای رسیدگی در محاکم داخلی و بین‌المللی است و جنایتکاران باید به سزای اعمال خود برسند.

در پایان، رهبر انقلاب تحقق تحول همه‌جانبه قضایی را نیازمند اخلاص، تقوا، اراده جدی، تلاش مضاعف، شجاعت، قاطعیت، ابتکار عمل و بهره‌گیری صحیح از فناوری‌های نوین و هوشمندسازی امور دانستند و ابراز امیدواری کردند که در سایه عنایات حضرت ولی‌عصر (عج)، اهداف ترسیم شده برای استقرار عدالت و مبارزه با ظلم و فساد محقق شود.

حمایت مراجع از مسیر دیپلماسی

مراجع تقلید در دیدار با رئیس‌جمهور، ضمن حمایت از مذاکره عزتمندانه، نسبت به بدعهدی دشمن و اقدامات تخریبی بدخواهان هشدار دادند

آیت‌الله کریمی‌جهرمی

آیت‌الله مکارم‌شیرازی

آیت‌الله نوری‌همدانی

آیت‌الله سعیدی

آیت‌الله سبحانی

در عین حال با تأکید بر حفظ اقتدار و عزت ملی، یادآور شد که نباید در عرصه بین‌المللی دچار افراط یا تفریط شد و لازم است از هرگونه اقدامی که موجب جسارت بیشتر دشمنان شود، پرهیز شود. آیت‌الله مکارم‌شیرازی در پایان، هم‌افزایی و هماهنگی میان ارکان مختلف حاکمیت به‌ویژه تعامل نزدیک دولت با رهبر معظم انقلاب را از عوامل مهم تقویت امید اجتماعی و افزایش رضایتمندی عمومی دانست و افزود، بخشی از مطالبات و انتظارات جامعه نیازمند تبیین، افق‌سازی و گفت‌وگوی مستمر با افکار عمومی است؛ امری که می‌تواند به افزایش همبستگی و اعتماد متقابل میان مردم و مسئولان کمک کند.

حفظ وحدت ملی، رمز ناکامی دشمنان

پزشکیان در دیدار با آیت‌الله سیدمحمد سعیدی، توییت آستان مقدس حضرت معصومه(س) نیز با تشریح روند تحولات پس از جنگ اخیر از نتایج اقدامات سیاسی و دیپلماتیک کشور سخن گفت و اظهار کرد در سایه رهنمودهای رهبری و مسئولیت‌های واگذار شده به دولت، «دستاوردهایی در حوزه‌های مختلف حاصل شده که از جمله آن می‌توان به برقراری آرامش و ثبات نسبی در لبنان همچنین برخی گشایش‌های اقتصادی اشاره کرد». رئیس‌جمهور همچنین تأکید کرد، جمهوری اسلامی ایران همواره از «ثبات، امنیت و گفت‌وگو» حمایت کرده و ابراز امیدواری کرد همه طرف‌ها به توافقات و تعهدات پایبند بمانند تا زمینه تقویت امنیت و آرامش پایدار در منطقه فراهم شود. او در ادامه نیز بر ضرورت انسجام ملی و آمادگی برای مواجهه با شرایط پیش‌رو تأکید کرد. آیت‌الله سعیدی نیز با تأکید بر اینکه فشارها و تهدیدهای دشمن نباید خللی در اراده ملت و مسئولان ایجاد کند، گفت: «بی‌تردید حوادث و بحران‌های بزرگ می‌تواند، دل‌ها و اراده‌ها را به لرزه درآورد اما هنگامی که هدف، دفاع از ارزش‌های الهی و صیانت از عزت و استقلال کشور باشد، تهدیدها، فشارها و دشمنی‌ها نمی‌تواند خللی در عزم و اراده ملت و مسئولان ایجاد کند». وی افزود: دشمنان با طراحی فشارها و جنایات در پی تضعیف روحیه مردم و مسئولان بودند اما ملت ایران و مسئولان نظام با صلابت در میدان ایستادند. توییت آستان مقدس حضرت معصومه(س) در پایان نیز با آرزوی موفقیت برای دولت بر ضرورت حفظ وحدت، همبستگی و انسجام ملی تأکید کرد و گفت: «امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند تقویت سرمایه اجتماعی و همدلی داخلی هستیم و یقیناً با حفظ این وحدت، دشمنان ملت ایران ناکام و متکوب خواهند شد».

دیگر متفاوت است و مدیران باید تصمیمات خود را براساس اقتضانات زمان اتخاذ کنند. ایشان سپس تصریح کرد: «اگر صاحب‌نظران و مسئولان ذی‌ربط پس از بررسی‌های کارشناسی به این جمع‌بندی رسیده‌اند که توافقات و تفاهات صورت گرفته به مصلحت کشور است این تصمیم نیز بر اساس همین اصل عقلانی و قرآنی اتخاذ شده است». این مرجع تقلید برای تبیین این دیدگاه به نمونه‌هایی از سیره پیامبر اسلام(ص) از جمله صلح حدیبیه و پیمان‌های منعقد شده با قبایل یهودی مدینه استناد کرد و تصمیمات سیاسی را تابع شرایط زمان و مصالح جامعه اسلامی دانست.

هشدار درباره اقدامات تخریبی بدخواهان

پزشکیان در ادامه دیدارهای خود با مراجع به دیدار آیت‌الله کریمی‌جهرمی رفت. رئیس‌جمهور در این دیدار ضمن ارائه گزارشی از چالش‌های کشور، تأکید کرد دولت «مسیر دیپلماتی را برای گره‌گشایی از مشکلات کشور و مردم با جدیت دنبال می‌کند» و ابراز امیدواری کرد، مذاکرات جاری به نتایج مطلوب منجر شود و زمینه رفع مشکلات، تقویت ثبات و گسترش رفاه عمومی را فراهم کند.

آیت‌الله کریمی‌جهرمی نیز در پاسخ از منظری مدیریتی و دینی به موضوع پرداخت و «مدارا در مواجهه با دشمنان» را یکی از ارکان حکمرانی برشمرد. ایشان تصریح کرد: «در برخی شرایط، مصالح کشور اقتضا می‌کند از مسیر تعامل و تدبیر برای حل مشکلات و تأمین منافع ملی بهره گرفته شود». این مرجع تقلید همچنین بر «ارتباط سازنده و عزتمندانه با جهان» تأکید کرد و با اشاره به سیره پیامبر اکرم(ص) در مکتب و تعامل با سران کشورها، توسعه روابط بین‌المللی در چارچوب عزت، حکمت و مصلحت را از ضرورت‌های پیشرفت کشور دانست.

در دیدار با آیت‌الله مکارم‌شیرازی نیز محور سخنان این مرجع تقلید بر حفظ انسجام داخلی، تقویت اقتدار ملی و بهره‌گیری از فرصت‌های پیش‌رو برای بهبود شرایط کشور متمرکز بود. ایشان با قدردانی از تلاش‌های دولت برای حل مشکلات کشور ضمن تأکید بر تداوم این روند، ابراز امیدواری کرد که مردم هرچه زودتر آثار گشایش‌ها را در زندگی خود احساس کنند. آیت‌الله مکارم‌شیرازی همچنین با اشاره به آثار مثبت احتمالی توافقات اخیر خاطرنشان کرد در صورت تداوم این روند و جلوگیری از اقدامات تخریبی بدخواهان زمینه‌های مناسبی برای بهبود شرایط کشور فراهم خواهد شد. ایشان

گروه سیاسی: سفر رئیس‌جمهور به قم، این بار تنها به دیدارهای مرسوم با مراجع تقلید محدود نماند و موضوع دیپلماسی و نحوه پیشبرد آن در شرایط حساس کشور نیز به یکی از محورهای اصلی گفت‌وگوها تبدیل شد. پزشکیان در گزارش‌های خود به مراجع، از مدیریت جنگ اخیر، تلاش دولت برای حفظ ثبات داخلی، پیگیری راهکارهای دیپلماتیک و تلاش برای کاهش فشارهای اقتصادی سخن گفت و در مقابل، شماری از مراجع تقلید نیز ضمن تأکید بر حفظ اقتدار کشور از اصل دیپلماسی، تعامل و مذاکرات در چارچوب منافع ملی حمایت کردند. در دیدار با آیت‌الله حسین نوری‌همدانی، رئیس‌جمهور گزارشی از وضعیت کشور ارائه کرد و این مرجع تقلید نیز ضمن اعلام حمایت از دولت بر ضرورت حفظ وحدت ملی و تبعیت از رهبری تأکید کرد. با این حال مهم‌ترین بخش سخنان ایشان به موضوع دیپلماسی اختصاص داشت؛ جایی که تصریح کرد: «جبهه نظامی و نیروهای مسلح باید بیش از پیش تقویت شود اما در عین حال باید از جریان دیپلماتی نیز حمایت کرد». آیت‌الله نوری‌همدانی در ادامه با اشاره مستقیم به فضای داخلی پیرامون مذاکرات افزود: «نباید کسانی که در میدان مذاکره فعالیت می‌کنند، تضعیف شوند یا مورد اهانت قرار گیرند»، هرچند همزمان تأکید کرد که «جنایات دشمن و سابقه بدعهدی‌های آن» نیز باید همواره مدنظر باشد. ایشان همچنین رفع تحریم‌ها را مقدمه‌ای برای حل مشکلات معیشتی مردم دانست و تأکید کرد، اولویت نخست دولت پس از رفع تحریم‌ها باید بهبود وضعیت اقتصادی جامعه باشد.

دفاع از توافقات مصلحت‌محور

یکی از صریح‌ترین مواضع درباره مذاکرات در دیدار پزشکیان با آیت‌الله سبحانی مطرح شد. رئیس‌جمهور در این دیدار با تشریح روند تحولات سیاسی و دیپلماتیک پس از جنگ اخیر، تأکید کرد که تمامی راینی‌ها با هماهنگی ارکان مختلف حاکمیت انجام شده و در نهایت طرف مقابل ناگزیر به پذیرش شروط جمهوری اسلامی شده است. او همچنین با انتقاد از مخالفان روند توافقات گفت: «متأسفانه برخی محافل و جریان‌ها همچنان در پی ایجاد تنش و استمرار درگیری‌ها هستند و تلاش می‌کنند، کشور را با چالش‌های جدید مواجه کنند». درحالی که رویکرد دولت را مبتنی بر تأمین منافع ملی، حفظ اقتدار کشور و صیانت از امنیت و آرامش مردم توصیف کرد.

در پاسخ، آیت‌الله سبحانی با طرح یک مبنای فقهی و تاریخی از تصمیم‌گیری متناسب با شرایط زمان دفاع کرد. ایشان با استناد به آیه «لِکُلِّ أَجَلٍ کِتَابٌ» گفت، شرایط هر دوره با دوره

ادامه تیتربیک

شکایت از مداح مجرم؟

اما روز گذشته اصغر جهانگیر، سخنگوی قوه قضائیه در این خصوص سخن گفت و به تهدید رئیس‌جمهور توسط یک مداح واکنش نشان داد و ضمن تأکید بر ضرورت حفظ وحدت ملی، تصریح کرد که اگر هر شخصی اقدام به تهدید کرده باشد این اقدام ماهیتی مجرمانه دارد و قابلیت پیگیری قضایی خواهد داشت. او گفت: «توصیه من این است که شرایط وحدت را حفظ کنیم. اگر هر شخصی اقدام به تهدید کرده باشد این یک اقدام مجرمانه بوده و قابلیت پیگیری دارد و دستگاه قضایی حتماً به وظیفه قانونی خود عمل خواهد کرد». این موضع‌گیری از آن جهت اهمیت دارد که سخنگوی قوه قضائیه به‌صراحت تهدید رئیس‌جمهور را در صورت احراز وقوع، اقدامی مجرمانه دانست و بر مسئولیت قانونی دستگاه قضایی برای رسیدگی به آن تأکید کرد. جهانگیر همچنین یادآور شد که اگر افرادی بخواهند در شرایط فعلی در حوزه‌های مختلف، اختلال ایجاد کنند یا از فضای موجود

در روزهای اخیر شاهد تهدیدهای بسیار سنگین علیه برخی مسئولان بوده‌ایم که براساس قانون مجازات اسلامی، جرم محسوب می‌شود. این حقوقدان به‌طور مشخص به تهدید رئیس‌جمهور از سوی یک مداح اشاره کرد و گفت، جمله‌ای که در آن از «تیغ» و تهدید به قتل رئیس‌جمهور سخن گفته شده، مصداق روشن تهدید به قتل است. او توضیح داد که این رفتار بر اساس ماده ۶۶۹ قانون مجازات اسلامی جرم‌انگاری شده و قانون‌گذار تصریح کرده است هر کس دیگری را به هر نحو به قتل یا سایر ضررهای نفسی، شرفی یا مالی تهدید کند، مرتکب جرم شده و با مجازات مقرر مواجه خواهد شد.

میرمحمدصادق‌حسینی همچنین توضیح داد که عبارت «به هر نحو» در این ماده قانونی، دامنه وسیعی دارد و تهدید را صرف‌نظر از شیوه بیان آن اعم از سخنرانی، رسانه یا هر ابزار دیگری در بر می‌گیرد. به گفته او، حتی اگر تهدید به‌صورت مشروط نیز مطرح شود، باز هم می‌تواند مشمول همین ماده قانونی باشد و وصف کیفری خود را از دست نمی‌دهد. وی افزود که در نظام‌های حقوقی دیگر نیز تهدید به قتل جرم شناخته شده و فلسفه این جرم‌انگاری، حفظ امنیت روانی افراد و جلوگیری از ایجاد فضای ارعاب در جامعه است.

هرمز در تنش

اگرچه درگیری‌های پراکنده در تنگه هرمز آتش‌بس را لرزان کرد اما دو طرف همچنان خویشتن‌داری می‌کنند

هر حادثه‌ای می‌تواند روند مذاکرات را با خطر جدی مواجه کند. بسیاری از کارشناسان نظامی معتقدند درگیری‌های اخیر، دست‌کم در مقطع کنونی، به معنای بازگشت کامل به یک جنگ فرآگیر نیست بلکه بیشتر تلاشی برای تثبیت موازنه جدید قدرت در منطقه به‌شمار می‌رود. با این حال همین درگیری‌های محدود نیز می‌تواند به‌سرعت از کنترل خارج شوند؛ به‌ویژه در منطقه‌ای مانند تنگه هرمز که کوچک‌ترین اختلال در آن پیامدهای فراتر از خلیج فارس و حتی فراتر از خاورمیانه خواهد داشت. اکنون دولت آمریکا با انتخابی دشوار روبه‌روست؛ یا واقعیت جدید امنیتی در تنگه هرمز را بپذیرد و برای حفظ روند مذاکرات انعطاف بیشتری نشان دهد، یا با ادامه فشارهای نظامی، خطر فروپاشی تفاهم‌نامه و بازگشت به یک رویارویی گسترده‌تر را بپذیرد. در سوی دیگر نیز ایران تلاش می‌کند ضمن حفظ دستاوردهای میدانی از تبدیل تنش‌های محدود به جنگی تمام‌عیار جلوگیری کند. همین تعادل شکننده باعث شده که آینده روابط تهران و واشنگتن بیش از هر زمان دیگری به تصمیم‌هایی گره بخورد که نه پشت میز مذاکره بلکه در آب‌های پرتلاطم خلیج فارس و تنگه هرمز گرفته می‌شوند.

استفاده می‌کند از میان برداشته شوند. او هشدار داد واشنگتن اجازه نخواهد داد که حملات به کشتیرانی بین‌المللی بدون پاسخ باقی بماند و پیام عملیات‌های اخیر نیز همین بوده است. در مقابل، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از پاسخ متقابل به حملات آمریکا خبر داد. در بیانیه سپاه آمده که نیروهای دریایی و هوافضای سپاه طی عملیاتی مشترک با استفاده از موشک‌های بالستیک و پهپاد ۸ هدف نظامی آمریکا از جمله پایگاه علی‌السلام در کویت و تأسیسات مرتبط با ناوگان پنجم آمریکا در بحرین را هدف قرار دادند. سپاه همچنین هشدار داد از این پس با کشتی‌هایی که متخلف شناخته شوند با شدت بیشتری برخورد خواهد شد و هرگونه اقدام نظامی جدید علیه ایران با پاسخی «خردکننده» روبه‌رو می‌شود. آنچه اکنون بیش از هر چیز جلب توجه می‌کند، شکاف عمیق میان مسیر دیپلماسی و واقعیت‌های میدانی است. از یک‌سو، مذاکرات فنی برای تدوین توافق نهایی همچنان در جریان است و دو طرف دست‌کم در ظاهر بر حفظ چارچوب تفاهم تأکید می‌کنند؛ از سوی دیگر حملات متقابل، تهدیدهای لفظی و افزایش فشار نظامی نشان می‌دهد، سطح بی‌اعتمادی همچنان بالاست و

گروه بین‌الملل: تنها چند روز از امضای تفاهم‌نامه میان رؤسای جمهور ایران و آمریکا و آغاز مذاکرات فنی در سویس برای دستیابی به توافقی جامع گذشته بود که صدای انفجار بار دیگر در جنوب ایران پیچید؛ گویی آتش جنگ، برخلاف آنچه روی کاغذ نوشته شده بود هنوز خاموش نشده است. توافقی که قرار بود، آغازگر فصل تازه‌ای از کاهش تنش باشد اکنون زیر سایه حملات نظامی، تهدیدهای متقابل و نبرد بر سر امنیت تنگه هرمز با بزرگ‌ترین آزمون خود روبه‌رو شده است. نخستین نشانه‌های بحران زمانی آشکار شد که باراک راوید، خبرنگار آکسیوس، از تأیید رسمی حمله آمریکا به منطقه تنگه هرمز توسط مقامات واشنگتن خبر داد. هم‌زمان خبرنگار صداوسیما در قسم نیز به نقل از یک منبع آگاه اعلام کرد چند پرتابه در محدوده روستای مسن این شهرستان اصابت کرده است. ساعاتی بعد فرماندهی مرکزی ارتش آمریکا (سنتکام) با انتشار بیانیه‌ای مسئولیت این حملات را پذیرفت و اعلام کرد، نیروهای آمریکایی در واکنش به آنچه حمله ایران به یک کشتی تجاری عنوان شد، مجموعه‌ای از اهداف نظامی را در خاک ایران هدف قرار دادند.

در روایت واشنگتن پس از حملات روز جمعه فرصتی برای پایبندی تهران به آتش‌بس فراهم شده بود اما ایران این فرصت را از دست داد و با حمله پهپادی به نفتکش «کیکو» با پرچم پاناما،

دیپلماسی

دیدار وزیر با نخست‌وزیر

سیدعباس عراقچی برای تشییع رهبر شهید در عراق به این کشور سفر کرد

ابوالفضل خدایی

گروه بین‌الملل

بغداد این روزها بار دیگر به یکی از مهم‌ترین ایستگاه‌های تحولات خاورمیانه تبدیل شده است؛ شهری که سال‌ها میدان رقابت قدرت‌های منطقه‌ای و فرماندهی‌های بوده اکنون در میانه دورهای حساس از بازآرایی سیاسی و امنیتی، میزبان یکی از مهم‌ترین سفرهای دیپلماتیک ایران است. سفر سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، اگرچه در ظاهر با هدف انجام رایزنی‌های دوجانبه و هماهنگی برای برگزاری مراسم تشییع رهبر ایران انجام شده اما در واقع لایه‌های عمیق‌تری از رقابت‌های ژئوپلیتیکی، دغدغه‌های امنیتی، منافع اقتصادی و تلاش برای ترسیم نظم جدید منطقه را در خود جای داده است؛ نظمی که بغداد امیدوار است در شکل‌گیری آن، نه میدان تقابل بلکه محل گفت‌وگو باشد.

عراقچی در شرایطی وارد بغداد شد که منطقه هنوز از پیامدهای جنگ اخیر و آتش‌بس شکننده میان تهران و واشنگتن فاصله نگرفته است. هرچند صدای سلاح‌ها تا حدی خاموش شده اما رقابت‌های سیاسی و امنیتی همچنان ادامه دارد و هر سفر دیپلماتیک می‌تواند، حامل پیامی فراتر از چارچوب روابط دوجانبه باشد. از همین رو دیدارهای وزیر خارجه ایران با مقام‌های ارشد عراق، از همتای عراقی گرفته تا رئیس مجلس و مشاور امنیت ملی این کشور، تنها مجموعه‌ای از ملاقات‌های تشریفاتی نیست بلکه تلاشی برای هماهنگ کردن مواضع دو

همسایه در مقطعی حساس از تحولات منطقه‌ای به‌شمار می‌رود. یکی از مهم‌ترین محورهای این سفر، هماهنگی برای برگزاری مراسم تشییع رهبر شهید جمهوری اسلامی ایران در عراق است؛ مراسمی که قرار است، هفدهم تیرماه در شهرهای مقدس نجف و کربلا برگزار شود. مسئولیت کمیته بین‌المللی این مراسم برعهده وزیر امور خارجه ایران قرار گرفته و همین موضوع، سفر بغداد را به مأموریتی فراتر از یک دیدار دیپلماتیک تبدیل کرده است. مقام‌های ایرانی تأکید کرده‌اند که شرایط امنیتی ناشی از جنگ، برگزاری این مراسم را برای بیش از یک‌صد روز به تعویق انداخته بود و اکنون با کاهش تهدیدها، مقدمات انتقال پیکر و برگزاری مراسم در حال نهایی شدن است. این رویداد افزون بر جنبه مذهبی، حامل پیام

بدهی‌های بغداد به تهران طی سال‌های گذشته به دلیل تحریم‌های آمریکا با موانع متعددی روبه‌رو بوده است. اکنون دو کشور در تلاش هستند سازوکارهایی طراحی کنند که ضمن حفظ جریان صادرات انرژی امکان تسویه به‌مطالبات مالی ایران نیز فراهم شود؛ موضوعی که برای هر دو طرف اهمیت راهبردی دارد زیرا هم امنیت انرژی عراق را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد و هم بخشی از درآمدهای ارزی ایران به آن وابسته است.

با این حال شاید مهم‌ترین بخش سفر عراقچی به بغداد به موضوع تنگه هرمز مربوط باشد؛ آبراهی که همچنان یکی از حساس‌ترین نقاط ژئوپلیتیکی جهان به‌شمار می‌رود. وزیر امور خارجه ایران در نشست خبری مشترک با همتای عراقی خود

تأکید کرد که براساس تفاهمات انجام شده، مدیریت و بازگشایی کامل تردد دریایی در تنگه هرمز پس از رفع موانع موجود برعهده جمهوری اسلامی ایران خواهد بود و هیچ کشور یا نهاد دیگری در اجرای این سازوکار نقشی ندارد. این موضع‌گیری، تنها بیان یک دیدگاه فنی درباره مدیریت یک آبسراه بین‌المللی نبود بلکه پیامی سیاسی به بازیگران منطقه‌ای و فرماندهی‌های محسوب می‌شود؛ پیامی که نشان می‌دهد، تهران همچنان بر نقش تعیین‌کننده خود در امنیت انرژی منطقه تأکید دارد.

این موضوع برای عراق نیز اهمیتی حیاتی دارد. مقام‌های عراقی در مذاکرات امروز (دیروز) یادآور شدند که بسته شدن مسیرهای دریایی و محدودیت‌های ایجاد شده در تنگه هرمز طی دوره جنگ، خسارت‌های سنگینی به اقتصاد عراق وارد کرده و صادرات نفت این کشور را با مشکلات جدی روبه‌رو کرده است. از نگاه بغداد، ثبات در تنگه هرمز دیگر صرفاً یک موضوع مرتبط با ایران یا کشورهای حاشیه خلیج فارس نیست بلکه به امنیت اقتصادی کل منطقه گره خورده است. به همین دلیل عراق از هر ابتکاری که بتواند به کاهش تنش‌ها و تضمین امنیت کشتیرانی منجر شود، استقبال می‌کند. در همین چارچوب، بغداد پیشنهاد تازه‌ای را نیز روی میز گذاشته است؛ برگزاری نشست منطقه‌ای با حضور ایران، عراق و ۶ کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس. این پیشنهاد، بازتاب تلاش دولت عراق برای ایفای نقش میانجی

میان بازیگران رقیب منطقه‌ای است. عراق که سال‌ها از رقابت تهران و واشنگتن و نیز اختلافات ایران و برخی کشورهای عربی آسیب دیده اکنون می‌کوشد با تبدیل شدن به محل گفت‌وگو، جایگاه تازه‌ای در معادلات منطقه به‌دست آورد. استقبال عراقی از این ابتکار نیز نشان می‌دهد، تهران دست‌کم در سطح دیپلماتیک از گسترش گفت‌وگوهای منطقه‌ای استقبال می‌کند. این تحولات در حالی رخ می‌دهد که علی‌الزیدی، نخست‌وزیر عراق در اولین سفر خارجی خود قرار است برای دیدار با دونالد ترامپ به ایالات متحده سفر کند. بغداد نیز در این میان می‌کوشد از موقعیت ویژه خود بهره‌برد و با حفظ روابط با تهران، کشورهای عربی و ایالات متحده، نقش فعال‌تری در معماری امنیتی خاورمیانه ایفا کند. اینکه این تلاش‌ها تا چه اندازه به کاهش تنش‌های منطقه‌ای و ایجاد سازوکاری پایدار برای همکاری میان کشورهای منطقه منجر خواهد شد هنوز مشخص نیست. اما آنچه از مذاکرات روز گذشته آشکار است این است که بغداد دیگر تنها صحنه رقابت قدرت‌ها نیست؛ این شهر می‌خواهد به محلی برای گفت‌وگو، میانجیگری و ترسیم آینده نظم منطقه‌ای تبدیل شود؛ آینده‌ای که موفقیت یا شکست آن، نه فقط برای ایران و عراق بلکه برای امنیت و اقتصاد سراسر خاورمیانه اهمیت تعیین‌کننده خواهد داشت.

ادامه یادداشت روز

از آتش‌بس تا ثبات پایدار

سوم، انسجام ملی و سرمایه اجتماعی؛ امنیت پایدار تنها در مرزها شکل نمی‌گیرد. اعتماد عمومی، مشارکت اجتماعی و احساس تعلق ملی، بخشی از قدرت راهبردی هر کشور است. جامعه‌ای که از سرمایه اجتماعی بیشتری برخوردار باشد، در برابر فشارهای بیرونی نیز مقاوم‌تر خواهد بود. چهارم، توسعه اقتصادی به‌عنوان پشتوانه امنیت ملی؛ امنیت و توسعه دو مسیر جداگانه نیستند. سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و امید اجتماعی همگی به ثبات نیاز دارند. هر سیاست امنیتی موفق باید به این پرسش نیز پاسخ دهد که چگونه هزینه‌های نااطمینانی را کاهش می‌دهد و زمینه رشد اقتصادی را فراهم می‌کند.

پنجم، عقلانیت راهبردی در تصمیم‌گیری؛ در شرایطی که سرعت تحولات بسیار بالاست، تصمیم‌های ملی باید بر پایه آینده‌نگری، محاسبه دقیق هزینه و فایده و حفظ منافع بلندمدت کشور اتخاذ شوند. هنر حکمرانی، تنها در واکنش سریع نیست؛ در انتخاب واکنش درست نیز هست.

ایران اکنون در نقطه‌ای تاریخی قرار دارد. انتخاب امروز ما، تنها درباره مدیریت یک بحران نیست؛ درباره تعیین مسیر آینده کشور است. آیا می‌خواهیم در چرخه‌ای از تنش‌های فرسایشی باقی بمانیم، یا با حفظ اقتدار و صیانت از منافع ملی، مسیر ثبات و توسعه را هموار کنیم؟ پاسخ به این پرسش بیش از آنکه نظامی باشد، راهبردی است.

خطاب به همه مسئولان و همه ایرانیان: ایران متعلق به همه نسل‌هاست. حفظ امنیت آن، تنها مسئولیت نیروهای مسلح یا دستگاه دیپلماسی نیست؛ مسئولیتی ملی است که به خرد جمعی، انسجام اجتماعی و تصمیم‌گیری سنجیده نیاز دارد. امروز بیش از هر زمان دیگر کشور به آرامش، اعتماد و آفق روشن برای توسعه نیازمند است. حفظ صلح، اگر بر پایه اقتدار، عقلانیت و منافع ملی استوار باشد، نه نشانه انفعال بلکه عالی‌ترین مرتبه قدرت ملی است. اگر قرن پانزدهم خورشیدی قرار است قرن پیشرفت ایران باشد، نخستین گام آن جلوگیری از بازگشت به چرخه‌های پرهزینه بحران است. آینده ایران را نه صرفاً در میدان نبرد بلکه در میدان تدبیر، اعتماد، توسعه و عقلانیت راهبردی باید ساخت. اقتدار ملی تنها در توان آغاز یا پایان دادن به جنگ نیست؛ در توان جلوگیری از بازگشت جنگ نیز هست. شاید این مهم‌ترین درسی باشد که باید از تجربه‌های امروز برای آینده ایران آموخت.

دغدغه علم بومی

اسماعیل خلیلی جامعه‌شناس درگذشت

اسماعیل خلیلی، جامعه‌شناس و از پایه‌گذاران اتحادیه انجمن‌های علوم اجتماعی ایران درگذشت. انجمن جامعه‌شناسی ایران ضمن اعلام این خبر در اطلاعیه‌ای نوشت: «آن استاد و پژوهش‌گر که اینک در فقدان ایشان به سوگ نشسته‌ایم از چهره‌های اندیشه‌ورز، نظریه‌پرداز، فعال و دغدغه‌مند در حوزه مسائل ایران و توسعه فکری کشور بود که در چند دوره حضور مؤثر و مسئولانه‌ای در هیأت‌مدیره انجمن داشت و در پیشبرد اهداف و فعالیت‌های آن نقش آفرینی کرد. نگاه تحلیلی، دقت نظر و اهتمام ایشان به گفت‌وگوهای علمی و طرح مسائل بنیادین ایران، همواره مورد توجه و احترام همکاران و همراهانش قرار داشت.»

زنده‌یاد اسماعیل خلیلی در سال‌های پایانی دهه ۱۳۵۰ با دغدغه‌های ایران دوستانه، رشته پزشکی را رها و به جامعه‌شناسی روی آورد و تا آخرین ساعات زندگی با رویکردی انتقادی به توسعه ایران و جامعه‌شناسی ایران می‌انداخت. دکتر خلیلی سال‌ها در گروه‌های علمی تخصصی و هیأت‌مدیره انجمن جامعه‌شناسی ایران برای توسعه انجمن و جامعه‌شناسی ایران کوشید و در اولین دوره هیأت‌مدیره اتحادیه انجمن‌های علوم اجتماعی ایران به‌عنوان بازرس منتخب، نقش بارزی در فعالیت‌های اتحادیه داشت.

معضل تقلیل علم به تکنیک

تمرکز اصلی زنده‌یاد دکتر اسماعیل خلیلی در حوزه جامعه‌شناسی علم بود و با دیگر همکارانش در گروه جامعه‌شناسی علم انجمن جامعه‌شناسی به موضوعاتی چون نسبت جامعه ایرانی با علم می‌پرداختند. به اعتقاد خلیلی اگر بتوانیم علم مدرن را بفهمیم، نمی‌توانیم مسأله اجتماعی را بفهمیم و می‌گوییم: «اما باید نسبتی با تولید علم یا خلق علم برقرار کنیم و فقط مصرف‌کننده باشیم. حتی اگر مصرف‌کننده هم باشیم اما مصرف‌کنندگی هم یک امر فرهنگی است و با علم مواجه هستیم. حتی برای وارد کردن یک محصول ساده مانند اسپری، باید آن را فهمید... ما باید از درون خودمان الزامات علم مدرن را بفهمیم. اگر غیر از این باشد مانند وضعیتی است که در طول این ۱۲۵ سال که از تأسیس دارالفنون می‌گذرد، با آن مواجهیم که این را می‌آوریم اما کماکان با آن بیگانه هستیم. با این‌که تمام ارزش‌های آن را متوجه هستیم که چه کارهایی می‌تواند بکند، اما کماکان با آن بیگانه هستیم و همواره از آن تمنای تکنیک داریم و نه خود علم. می‌خواهیم که قالی دستبافت ایرانی را به قالی ماشینی تبدیل کند. می‌خواهیم برای مان موشک با برد میان‌قاره‌ای تولید کند. خاصیت ابزاری و تکنیک همواره مورد نظرمان است و این اصلاً مربوط به جمهوری اسلامی و حکومت نیست، در زندگی روزمره مواجهمان با علم هم این‌گونه است. ما از آن کامپیوتر، یخچال و نرم‌افزار تحلیل داده می‌خواهیم». به اعتقاد خلیلی تمدن با تکنیک نسبت‌های مختلف؛ زیبایی‌شناسانه، فلسفی، کاربردی و... دارد، در فرهنگ ایران همه این انواع وجود داشته و هنوز هم وجود دارد. اما این‌که الان علم را به تکنیک تقلیل می‌دهیم و تکنیک هم برای مان کاربرد اشیاء دارد، ناشی از مواجهه ما و در نظر نگرفتن سوژگی خودمان است و گرنه اگر با هویت اثباتی به سراغ علم مدرن برویم چرا ممکن نباشد؟ خیلی هم ممکن است، گرچه پیچیده است و در ادامه می‌گوید: «به‌نظر می‌رسد در شرایط انومی بسیار حادی که در این ۲۰۰ سال به‌وجود آمده و تجزیه دائم همه جریان‌ها به شکل نگرفتن هرگونه اثبات، نمونه‌هایی است که نشان می‌دهد در یک انومی بسیار حادی به سر می‌بریم که در این شرایط قضیه را خیلی دشوار کرده اما باز هم ممکن است. اگر ناممکن بود یعنی ما نامتمتع می‌دانستیم و باید رضا به قضا می‌دادیم و تسلیم همین انومی سرگردان بمانیم».

به‌نظر زنده‌یاد دکتر خلیلی در هر ریختگی و بی‌نظمی مواجهه ما با علم به این دلیل است که پرسش ما از علم نوده بلکه از تکنیک بوده و چون این پرسش خودش معلول انومی است و در شرایط انومی است که همه دوست دارند ابزاری داشته باشند که بتوانند جان‌شان را نجات دهند، دچار یک انومی حاد شده‌ایم. همه به‌دنبال این هستیم که یک ابزاری داشته باشیم که زودتر خودمان را نجات دهیم و از خودمان دفاع کنیم. در این شرایط است که همه توجه‌ها به سمت تکنیک می‌رود. بنابراین تقاضای بسیار بالایی برای تکنیک و تکنسین شدن وجود دارد. به اعتقاد او مسأله فقط سیاست‌گذاری علم در ایران نیست، بلکه تقاضای اجتماعی برای مهندسی و پزشکی یعنی برای مداخله و استفاده تکنیکی از علم و دانش تکنیکی وجود دارد. این تقاضا در سطح جامعه به‌طور گسترده وجود دارد. کسی بچهاش را تشویق نمی‌کند که ادیب، فیلسوف و... شود. بنابراین در شرایط انومیک کل جامعه متقاضی تکنیک است.

برای عصر ما

جنگ آخرالزمان ماریو بارگاس یوسا، راوی سیاست حذف به‌نام نظم است

آراکو محمودی

نویسنده و مترجم

بعضی رمان‌ها را می‌شود ستایش کرد، درباره‌شان مقاله نوشت و با آسودگی در قفسه کلاسیک‌ها گذاشت. «جنگ آخرالزمان» ماریو بارگاس یوسا از آن کتاب‌ها نیست. این رمان را باید مثل یک هشدار خواند؛ هشداری درباره لحظه‌ای که دولت دیگر نمی‌فهمد، دین دیگر تسلی نمی‌دهد، مطبوعات به هیجان‌سازی پناه می‌برند و فرودستان، زیر فشار فقر و تحقیر، به آغوش وعده‌های آخرالزمانی رانده می‌شوند. اگر رمان تاریخی قرار است فقط بازسازی گذشته باشد، جنگ آخرالزمان اساساً رمان تاریخی نیست. این کتاب، گذشته را می‌گیرد، آن را به اکنون پرتاب می‌کند و آوارمان می‌کند پیرسیم؛ چند کاندوس دیگر لازم است تا بفهمیم تمدن، اگر با عدالت همراه نباشد، نام شیک‌تری برای قساوت است؟

در آثار بارگاس یوسا، تاریخ چیزی موزه‌ای و بی‌خطر نیست. او تاریخ را از آرشوی بیرون می‌کشد، به آن تب و تپش می‌دهد و در قالب رمان، حقیقتی را پیش چشم می‌گذارد که از گزارش رسمی عمیق‌تر است. «جنگ آخرالزمان» بر واقعه شورش کاندوس در برزیل قرن نوزدهم تکیه دارد، اما نیروی واقعی‌اش در این است که از مرزهای یک واقعه عبور می‌کند. اینجا تاریخ فقط ثبت حادثه نیست؛ صحنه برخورد سوء تفاهم‌های عظیم انسانی است. لحظه‌ای است که فرودستان در جست‌جوی معنا گرد یک چهره رازآلود جمع می‌شوند و دولت مدرن، به جای فهمیدن، آماده نابود کردن می‌شود. این همان نقطه‌ای است که رمان یوسا، به‌طرزی ناراحت‌کننده،

ویژه جام جهانی ۲۰۲۶

معاصر می‌شود. کاندوس فقط نام یک شورش مذهبی نیست؛ نام الگویی تکرارشونده است. هر جا قدرت، حاشیه را نفهمد؛ هر جا رنج اجتماعی با زبان رسمی نمایندگی نشود؛ هر جا نابرابری، جمعیت‌هایی بی‌پناه و بی‌صدا بسازد، همیشه کسی پیدا می‌شود که وعده نجات بدهد. و همیشه دولتی پیدا می‌شود که آن وعده را نه به عنوان علامت بحران، بلکه به عنوان تهدیدی علیه نظم تعبیر کند.

نه به قدیس و نه به شیاد

در مرکز این جهان، آنتونیو کونسلیرو ایستاده است؛ شخصیتی کاریزماتیک که پیروانش در او صرفاً یک واعظ یا رهبر اجتماعی نمی‌بینند، بلکه واسطه‌ای میان رنج این جهانی و وعده رستگاری می‌شناسند. اهمیت او در رمان نه فقط از آن‌روست که بر واقعیتی تاریخی

تکیه دارد، بلکه از آن جهت است که به‌نماد نوعی اقتدار معنوی بدل می‌شود؛ اقتداری که در وضعیت‌های بحرانی، قدرتی شگرف برای بسیج توده‌های محروم پیدا می‌کند. از این منظر، جنگ آخرالزمان صرفاً داستان یک شورش مذهبی نیست، بلکه تأملی ادبی بر سرشت اقتدار کاریزماتیک و نسبت آن با زخم‌های اجتماعی است. یوسا در همان آغاز، با تصویری که به‌سادگی از ذهن پاک نمی‌شود، این شخصیت را پیش چشم ما می‌گذارد: «بلندبالا بود و چندان تکیه‌ده که انگار همیشه نیم‌رخش را می‌دید. پوستی تیره و اندامی استخوانی داشت، و همواره در چشمانش می‌سوخت. صندل شبانان به پا داشت و شولای کودرنگی که پیکرش را می‌پوشاند...» این فقط توصیف یک مرد نیست؛ ساختن یک اسطوره است، اسطوره‌ای که از دل فلاکت برمی‌خیزد و برای کسانی که چیزی برای از دست دادن ندارند، به صورت آخرین امکان معنا جلوه می‌کند.

هوشمندی یوسا در این است که کونسلیرو را نه به قدیس فرو می‌کاهد، نه به شیاد. او را معما نگه می‌دارد. و این، دقیقاً امتیاز ادبیات بر تاریخ‌نگاری است. تاریخ‌نگاری عاشق طبقه‌بندی است؛ ادبیات از طبقه‌بندی می‌گریزد. خواننده در برابر شخصیتی قرار می‌گیرد که هم می‌تواند حامل رستگاری باشد و هم بانی ویرانی. این ابهام، نه ضعف رمان، که هسته اخلاقی آن است؛ ما وادار می‌شویم بفهمیم چرا مردم به او دل می‌بندند، بی‌آنکه مجبور باشیم او را تیرش کنیم. اما جنگ آخرالزمان فقط درباره یک پیامبر کاریزماتیک نیست؛ درباره شرایطی است که چنین چهره‌ای را ممکن می‌کند. یوسا با دقت و بی‌رحمی نشان می‌دهد که فقر مادی چگونه به رادیکالیسم معنوی گره می‌خورد. اینجا وعده رستگاری فقط یک آموزه دینی

مرثیه‌ای برای یک رویا

حذف تیم ملی ایران از جام جهانی در شب درخشش لیونل مسی

آن را فراموش خواهند کرد و احتمالاً از همین الان در گفت‌وگو با ایجننت‌ها، برای قراردادهای سال آینده برنامه‌ریزی می‌کنند. اما فوتبال ایران در همان نقطه‌ای که بود، ایستاده است. هیچ چیزی تغییر نکرده است.

روز آخر مرحله گروهی

مرحله گروهی جام جهانی ۲۰۲۶ با برگزاری دیدارهای جذابی به پایان رسید. در این روز کاپیتان‌های انگلیس و کرواسی رکوردهای تازه‌ای ثبت کردند و لیونل مسی نیز برای ششمین بار

صبح روز یکشنبه، آنچه تراژیک به‌نظر می‌رسید، برای فوتبال ایران رخ داد. تا قبل از بازی آخر مرحله گروهی تیم ملی ایران نزدیک به ۹۰ درصد شانس صعود داشت و از سه بازی موجود، تنها به یک نتیجه به‌نفع خودش نیاز داشت اما به نظر دیگر همه می‌دانند که در سه بازی مدنظر ایران، غنا توانست مقابل کرواسی نتیجه بگیرد و شکست خورد، جمهوری دموکراتیک کنگو برابر ازبکستان به برد ۳-۱ رسید و در حالی که تیم ایران می‌توانست با برد یکی از دو تیم الجزایر و یا اتریش در بازی ورودی صعود کند، این بازی در آخرین ثانیه‌ها مساوی شد. بی‌تردید این یکی از دراماتیک‌ترین صحنه‌های این جام جهانی تا این زمان بوده و به‌نظر برای همیشه در تاریخ این تورنمنت و البته تاریخ فوتبال ایران ثبت خواهد شد.

آنچه این بازی را دراماتیک‌تر کرد، این بود که الجزایر در سومین دقیقه از ۴ دقیقه وقت‌های تلفشده گل زد و ۳-۲ جلو افتاد اما چند ثانیه بعد از این گل و در آخرین لحظه مسابقه، اتریش گل مساوی را زد تا داغ‌ترین یک دقیقه جام جهانی ۲۰۲۶ رقم بخورد. حالا بازیکنان و عوامل تیم ملی ایران به‌جای سفر به کانادا باید چمدان‌شان را برای بازگشت به ایران ببندند، آن‌هم در حالی که بعید است بعد از سه تساوی در سه مسابقه، استقبال باشکوهی در انتظارشان باشد. هرچه بود صبح یکشنبه ۷ تیر در تقویم فوتبال ایران می‌تواند به‌عنوان روز پایان رویای جام جهانی ثبت شود.

دستاوردهای جام جهانی

احتمالاً بزرگ‌ترین سوالی که در بازگشت تیم ملی به ایران مطرح خواهد شد، دستاوردهای حضور این تیم برای فوتبال کشور خواهد بود. به‌عنوان نمونه بعد از جام جهانی ۱۹۹۸ بسیاری از بازیکنان تیم ملی ایران که در آن زمان جوانان شناخته‌نشده‌ای بودند به تیم‌های مطرح‌تر رفتند. در واقع حضور در جام جهانی فرانسه به‌نوعی ورود ایران به دروازه فوتبال بین‌المللی بود اما بعد از آن جام جهانی‌ها چقدر دستاورد برای فوتبال ایران داشته‌اند. در یک نگاه ساده هم مشخص است که بیشترین دستاورد جام‌های جهانی بحث پول و مسائل اقتصادی بوده که البته این پول‌ها مانند سال ۹۸ صرف ساخت یک کمپ برای تیم ملی هم نشدند. در واقع جام‌های جهانی و حضور ایران بیش از آنکه به فوتبال ایران کمکی کرده باشد، باعث پر شدن جیب افراد خاصی شده است. حالا دستاورد این جام جهانی نیز تنها همان پاداش‌های فیفا و پول‌های دریافتی از جام جهانی خواهد بود و بعید است تیمی که ستاره‌هایش ۳۵ سال به‌بالا بودند، نظر استعدادیاب‌های تیم‌های بزرگ دنیا را جلب کند. پول‌ها نیز به‌جای هزینه در فوتبال ایران به حساب‌های شخصی منتقل خواهند شد و بازیکنان و حتی سرمربی و کادرفنی نیز بعد از مدتی جام جهانی و اتفاقات

گزارش: سینمای ایران

فروپاشی طبقه متوسط

نگاهی به فیلم رها ساخته حسام فرهمند

با اکران فیلم «رها» به کارگردانی حسام فرهمند و تهیه‌کنندگی سعید خانی در بهار ۱۴۰۴، به‌نظر می‌رسد سد فیلم‌های کم‌دی تا حدودی شکسته شد و به‌تدریج آثار درام و اجتماعی نیز فرصت حضور بر پرده نقره‌ای را پیدا کردند. «رها» در چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر، نامزد دریافت هفت سیمرغ بلورین شد و در نهایت، تنها سیمرغ بهترین فیلم اول را از آن خود کرد. این فیلم تلخ و گزنده و البته همراه با تعلیق، روایتگر خانواده‌ای است که از طبقه متوسط به طبقه فرودست سقوط کرده‌اند. توحید، پدر خانواده با بازی شهاب حسینی، پس از آنکه هنگام رانندگی مترو شاهد حادثه‌ای دلخراش می‌شود، دیگر قادر به ادامه فعالیت در شغل آبرومند خود نیست. او اکنون از طریق تعمیر وسایل دست‌دوم خریداری‌شده از سمساری‌ها امرار معاش می‌کند؛ بخشی از این وسایل را خانواده استفاده می‌کنند و بخشی دیگر با قیمتی اندک به فروش می‌رسد. توحید به همراه همسرش ثریا با بازی غزل شاکری، به سختی زندگی خانواده چهارنفره خود را اداره می‌کند. در این میان، لیان، پاتاپ رها، دختر خانواده، به سرقت می‌رود و تمام دغدغه اعضای خانواده تهیه پاتاپ جدید برای او می‌شود؛ تلاشی که در مسیر خود با اتفاقات ناخواسته و تلخی همراه است.

«رها» آینه تمام‌نمای جامعه امروز ایران است؛ جامعه‌ای که مشکلات معیشتی گوی اقتشار مختلف را می‌فشارد و مجال نفس کشیدن را از آنان گرفته است. طبقه متوسطی که طی سال‌های اخیر به‌تدریج رنگ باخته و امروز صدایش کمتر از همیشه شنیده می‌شود. پدری که عزت‌نفس‌اش مدام از سوی اطرافیان خدشه‌دار می‌شود، دختری که برای خرید پاتاپ ناچار است گیسوان بلند خود را کوتاه کرده و به دوست صمیمی‌اش بفروشد، مادری که تاب و توانش به پایان رسیده و پسری که ناخواسته منشأ بسیاری از بحران‌های خانواده است، همگی تصویری ملموس از شرایط امروز جامعه ارائه می‌دهند. اگرچه «رها» جهانی تاریک و ناامیدکننده را ترسیم می‌کند، اما در دام سیاه‌نمایی نمی‌افتد؛ زیرا واقعیت‌های اجتماعی را بدون روتوش و اغراق به تصویر می‌کشد. فیلم در آغاز، ریتمی آرام و متناسب با درام دارد. فرهمند می‌کوشد مخاطب را به‌تدریج با اعضای خانواده آشنا کرده و به شخصیت‌ها عمق ببخشد. او از کنار جزئیات به سادگی عبور نمی‌کند و همین مسئله سبب شده است روابط میان شخصیت‌ها باورپذیر جلوه کند.

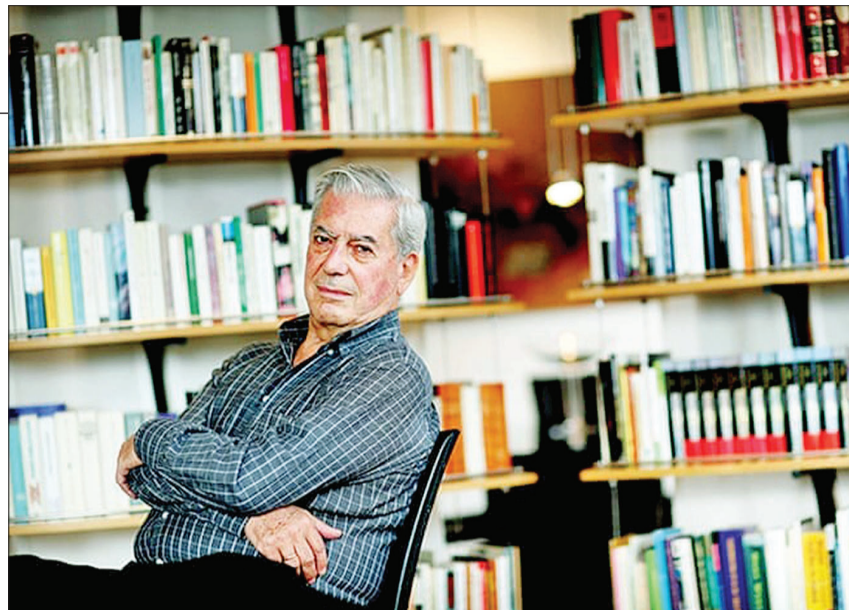
با این حال، دوربین در بسیاری از لحظات بی‌طرف نیست و گاه به شکلی آشکار از مخاطب می‌خواهد دست به قضاوت بزند. برخی میزانش‌ها نیز بیش از آنکه در خدمت پیشبرد روایت باشند، با هدف تأثیرگذاری احساسی بر مخاطب طراحی شده‌اند. پرده اول و دوم فیلم از انسجام قابل قبولی برخوردار است، اما پرده سوم دچار آشفتگی می‌شود و همین مسئله مهم‌ترین آسیب فیلم به‌شمار می‌رود. «رها» از تعدد پایان‌بندی رنج می‌برد. محمدعلی حسینی در مقام نویسنده، چندین پایان را برای فیلم در نظر گرفته و کارگردان نیز تقریباً همه آنها را به کار گرفته است؛ به‌گونه‌ای که مخاطب چند بار تصور می‌کند فیلم به پایان رسیده، اما روایت همچنان ادامه می‌یابد. برخی از این پایان‌ها یادآور سینمای اصغر فرهادی است؛ با این تفاوت که فرهمند برای دوری از مهر تقلید، مسیرهای متعددی را آزموده و در نهایت با پایانی غافلگیرکننده فیلم را به اتمام می‌رساند که نمی‌توان منکر تأثیرگذاری آن بر تماشاگر شد.

از سوی دیگر، استفاده از لوکیشن‌های محدود و فضای بسته خانه، بر حس خفقان و فشار روانی حاکم بر خانواده می‌افزاید. طراحی صحنه و انتخاب اشیای فرسوده و مستعمل نیز در راستای بازنمایی وضعیت اقتصادی خانواده عمل کرده و به فضاسازی فیلم کمک شایانی کرده است. موسیقی متن نیز با پرهیز از اغراق، در خدمت روایت قرار دارد و بر بار احساسی صحنه‌ها می‌افزاید. شخصیت‌پردازی‌ها در فیلم عمق قابل‌توجهی دارند. بازی شهاب حسینی به دور از کلیشه و کاملاً کنترل‌شده است و شخصیت توحید را به کاراکتری ملموس و واقعی تبدیل می‌کند. غزل شاکری نیز بازی قابل‌توجهی ارائه داده و بازیگران جوان فیلم نیز به خوبی از عهده نقش‌های خود برآمده‌اند. دیالوگ‌ها طبیعی‌اند و از بطن روایت در آمده‌اند.

می‌توان گفت «رها» فراتر از یک فیلم اولی است؛ به شرط آنکه پایان‌بندی آن تا این اندازه دستخوش تغییر و نوسان نمی‌شد. فیلم‌نامه این تراژدی تلخ سرشار از جزئیاتی است که کارگردان تا حد زیادی موفق به اجرای آنها شده است. رها با اینکه در نمایش خانگی حدود چهار ماهی است که در حال پخش است اما در خردادماه سال جاری، به‌سی‌وچهارمین دوره فستیوال بین‌المللی ریپندنس انگلستان دعوت شد که یک امتیاز مهم برای این فیلم به‌شمار می‌رود. رها پیش‌تر در چهل‌وچهارمین جشنواره بین‌المللی فیلم مسکو به نمایش درآمد و موفق به دریافت جایزه دن‌کیشوت از نهمین جشنواره فیلم نپال شده بود.

برجسب‌های آسان و مصرف‌پذیر دفن نمی‌شوند؟ یوسا خیلی زود فهمیده بود که جهنم فقط به دست ژنرال‌ها ساخته نمی‌شود. ستون‌نویسان، مفسران، روشن‌فکران مفتون نظریه‌های خود و روزنامه‌نگاران تشنه تیرهای بزرگ هم در آن سهیم‌اند. وقتی تحلیل، جای مشاهده را بگیرد و کلیشه، جای تجربه را، راه برای قتل‌عام هموار می‌شود. از همین رو جنگ آخرالزمان رمانی است درباره فروپاشی حقیقت. در این جهان، زبان دیگر ابزار فهم نیست؛ سلاح است. سیاست فاسد است، مطبوعات هیجان‌زده و سطحی‌اند، ایدئولوژی‌ها نابسنده‌اند و ارتش، به نام حفظ نظم، به ماشین نابودی بدل می‌شود. این فروپاشی فقط نهادی نیست؛ اخلاقی هم هست. همه چیز در خدمت این قرار می‌گیرد که دیگری دیگر «انسان» به نظر نرسد. و وقتی چنین شد، حذفش نه تنها ممکن، بلکه ضروری جلوه می‌کند. ترجمه فارسی اثر به قلم عبدالله کوثری نیز بی‌تردید در تثبیت جایگاه آن در میان خوانندگان فارسی‌زبان نقشی تعیین‌کننده داشته است. آنچه بارها درباره این ترجمه برجسته شده، آمیزه‌ای از روانی، دقت و حساسیت سبکی است؛ کیفیتی که در مواجهه با رمانی چنین چندلایه و پیچیده، اهمیتی دوچندان دارد. جنگ آخرالزمان از آن دست آثاری است که اگر در ترجمه، ضرابهنگ روایت، تنش زبانی و ظرافت معماری آن آسیب ببیند، بخش بزرگی از قدرت ادبی‌اش فرو می‌ریزد. از این رو، بخشی از اقبالی که این رمان در فارسی یافته، نه فقط حاصل عظمت خود اثر، بلکه مرهون ترجمه‌ای است که توانسته لایه‌های سبکی و روایی آن را با موفقیت منتقل کند. در نهایت، «جنگ آخرالزمان» را باید پیش از آنکه رمانی درباره گذشته بدانیم، رمانی درباره تکرار بدانیم؛ تکرار فاجعه، تکرار ناتوانی در فهم دیگری، تکرار میل به رستگاری از مسیر ویرانی. این کتاب آرا‌مش اخلاقی خواننده را بر هم می‌زند، چون اجازه نمی‌دهد با آسودگی در سنگر خوب‌ها بایستیم. این اثر واکاوی ادبی بحران معنا، بحران اقتدار، بحران حقیقت و بحران هم‌زیستی است. یوسا با بازسازی فاجعه کاندوس نشان می‌دهد خشونت، آن‌گاه به اوج می‌رسد که هر طرف خود را یگانه مالک حقیقت بداند و دیگری را از دایره انسانیت بیرون بگذارد. به همین دلیل، رمان او نه فقط درباره گذشته آمریکای لاتین، بلکه درباره منطق تکرارشونده تعصب در تاریخ بشر است.

کالبدشکافی مدرنیته

رمان در اینجا از یک نقد تاریخی فراتر می‌رود و به کالبدشکافی مدرنیته بدل می‌شود. آیا دولت مدرن واقعاً آن قدر که ادعا می‌کند از خشونت فاصله گرفته است؟ یا فقط شیوه‌های موجه‌سازی خشونت را پیچیده‌تر کرده؟ جنگ آخرالزمان پاسخ آسانی نمی‌دهد، اما با سماجت نشان می‌دهد که وقتی دولت از فهم جهان فرودستان ناتوان می‌ماند، به‌سرعت به حذف فیزیکی آنان میل می‌کند. این نه انحرافی موقتی، که بخشی از منطق قدرت است. با این حال، اگر همه تقصیر را به گردن دولت بیندازیم، از یکی از رادیکال‌ترین دستاوردهای رمان غافل می‌مانیم: نقش مطبوعات و روشن‌فکران در ساختن این جهنم. یوسا در این جا بی‌ملاحظه است، و حق هم دارد. در جهان رمان، روزنامه‌نگاران و نجبان شهری، دور از میدان خون و خاک، برای کاندوس روایت می‌سازند. آن‌ها به جای آن‌که واقعیت پیچیده فقر، ایمان و استیصال را بفهمند، با حدس و گمان‌های خود از «توطئه»، «ارتجاع»، «دشمن تمدن» و «تهدید علیه جمهوری» حرف می‌زنند. نتیجه فقط یک خطای تحلیلی نیست؛ این تفسیرها مستقیماً به تولید فاجعه کمک می‌کنند. اینجاست که رمان، به‌شکلی آزردهنده، به زمانه ما می‌چسبید. مگر امروز کمتر می‌بینیم که رسانه‌ها و تحلیل‌گران، به‌جای توضیح واقعیت، آن را در قالب‌های ایدئولوژیک از پیش ساخته جا می‌دهند؟ مگر هنوز هم انسان‌های واقعی، با رنج‌ها و تناقض‌های واقعی‌شان، زیر

نیست؛ پاسخی است به تحقیر، گرسنگی، بی‌قدرتی و حذف تاریخی. وقتی ساختارهای سیاسی و اقتصادی، بخش عظیمی از مردم را به حاشیه پرتاب می‌کنند، نباید از خود بیرسیم چرا به منجیان پناه می‌برند؛ باید بیرسیم چه چیزی جز منجی برایشان باقی گذاشته‌ایم. در این معنا، رمان یوسا هنوز از بسیاری تحلیل‌های سیاسی امروز تیزبین‌تر است. ما عادت کرده‌ایم افراط‌گرایی را صرفاً به جهل یا تعصب تقلیل دهیم، چون این توضیح برای وجدان لیبرال راحت‌تر است. اما جنگ آخرالزمان بی‌رحمانه یادآوری می‌کند که افراط‌گرایی اغلب از خلأ عدالت تغذیه می‌کند. جایی که دولت ناکارآمد است، نابرابری ساختاری است و انسان‌ها احساس می‌کنند در جهان رسمی جایی ندارند، وعده‌های مطلق، جذاب‌تر از هر برنامه اصلاحی به‌نظر می‌رسند. و بعد نوبت دولت می‌رسد؛ همان دولت مدنی که دوست دارد خود را معادل عقل، قانون و پیشرفت جا بزند. جمهوری برزلی در رمان، کاندوس را نه به چشم یک علامت هشدار، بلکه به‌مثابه توموری می‌بیند که باید جراحی شود. زبان آشناست: امنیت، نظم، تمدن، پیشرفت. این‌ها همان واژه‌هایی هستند که دولت‌ها، دیروز و امروز، برای مشروعیت‌بخشیدن به خشونت خود به کار می‌برند. یوسا با مهارتی کم‌نظیر نشان می‌دهد که خشونت دولتی، وقتی در لباس عقلانیت ظاهر می‌شود، نه کمتر که خطرناک‌تر است؛ چون دیگر فقط می‌کشد، بلکه خود را اخلاقی هم می‌پندارد.

دو گل در ۳۰ دقیقه پایانی، سنتره تیمش بود. در آخرین بازی‌های شپ نیز اتریش و الجزایر در دیداری تماشایی به تساوی ۳-۳ رسیدند تا هر دو تیم راهی مرحله حذفی شوند. آرژانتین نیز با نتیجه ۳ بر یک اردن را شکست داد و طبق معمول، لیونل مسی یکی از گلزنان مسابقه بود و شمار گل‌هایش در این دوره را به ۶ رساند. این گل باعث شد مسی به نخستین بازیکن تاریخ تبدیل شود که در هفت مسابقه پیاپی جام جهانی موفق به گلزنی می‌شود؛ رکوردی که از پیروزی ۲ بر یک آرژانتین مقابل استرالیا در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر آغاز شده است.

در اتفاقی خیرساز، استیو کلارک، سرمربی تیم ملی اسکاتلند، بلافاصله پس از حذف تیمش از جام جهانی ۲۰۲۶ از سمت خود استعفا داد. در این روز زیباترین گل را هافبک کرواسی به‌ثمر رساند. پتار سوچیچ، با شوتی تماشایی از فاصله‌ای حدود ۳۵ یارد، دروازه غنا را باز کرد. او پس از چند قدم رو به جلو، با استفاده از فضای ایجادشده توسط مدافعان غنا، ضربه‌ای قدرتمند روانه دروازه کرد که در نهایت در گوشه دروازه بنجامین آساره جای گرفت.

بهترین بازیکن روز جود بلینگام بود که نمایشی درخشان مقابل پاناما ارائه داد؛ او علاوه بر زد یک گل، پاس گل ضربه سر تاریخی هری کین را نیز ارسال کرد. بلینگام با کسب امتیاز ۹.۵ از فلش اسکور، عنوان بهترین بازیکن مسابقه را به‌دست آورد.

از نکات جالب آخرین روز مرحله گروهی مسابقات لوکا مودریچ هافبک سرشناس تیم ملی کرواسی بود که در سن ۴۰ سال و ۲۹۱ روز، طبق آمار اپتا، مسن‌ترین بازیکن تاریخ جام جهانی شد که موفق به ثبت پاس گل شده است. گل تماشایی پتار سوچیچ بیست‌وهشتمین گل از پشت محوطه جریمه در جام جهانی ۲۰۲۶ بود که این بیشترین تعداد گل از راه دور در یک دوره جام جهانی از سال ۱۹۹۴ است. از دیگر مسائل حاشیه‌ساز اظهارات جادوگر غنایی بود؛ او که پیش‌تر مدعی شده بود هری کین را نفرین کرده، اعلام کرد این نفرین را برداشته و کین نیز بلافاصله در دیدار مقابل پاناما موفق به گلزنی شد!

برنامه بازی‌های مرحله یک‌شانزدهم نهایی

آلمان	پاراگوئه	برزیل	ژاپن
فرانسه	سوئد	ساحل عاج	نروژ
آفریقای جنوبی	کانادا	مکزیک	اکوادور
هلند	مراکش	انگلستان	جمهوری دموکراتیک کنگو
پرتغال	کرواسی	آرژانتین	کی‌پ‌ورد
اسپانیا	اتریش	استرالیا	مصر
آمریکا	بوسنی‌هرزگوین	سوئیس	الجزایر
بلژیک	سنگال	کلمبیا	غنا

تیم‌های حذف‌شده از جام جهانی

ایران	ازبکستان	عراق	کوروسانو
ترکیه	جمهوری چک	قطر	تونس
اروگوئه	اردن	اسکاتلند	عربستان سعودی
کره جنوبی	نیوزلند	هانیتی	پاناما

در این دوره گل زد؛ گلی که هفتمین گلزنی پیاپی او در مسابقات جام جهانی را رقم زد. کایتان انگلیس، هری کین، در پیروزی ۲ بر صفر تیمش مقابل پاناما گلزنی کرد و با عبور از گری لینه‌کر، به بهترین گلزن تاریخ انگلیس در جام جهانی تبدیل شد. پیش از این دیدار، کین و لینه‌کر هر دو ۱۰ گل در جام جهانی به‌ثمر رسانده بودند، اما مهاجم بایرن‌مونیخ با گل خود برابر پاناما به تهایلی در صدر این فهرست ایستاد. جود بلینگام نیز در این مسابقه گلزنی کرد و پس از بازی از هم‌تیمی رکوردشکن خود تمجید کرد. در دیگر دیدارهای مهم، کرواسی با پیروزی ۲ بر یک مقابل غنا صعودش به مرحله یک‌شانزدهم نهایی را قطعی کرد. غنا مقاومت زیادی نشان داد، اما کرواسی در نهایت با کسب رتبه دوم گروه ال، پشت سر انگلیس، راهی دور بعد شد. البته این شکست برای غنا چندان تلخ نبود، زیرا این تیم به‌عنوان یکی از هشت تیم برتر سوم گروه‌ها نیز جواز حضور در مرحله حذفی را به‌دست آورد.

در گروه کی، پرتغال و کلمبیا به تساوی بدون گل رضایت دادند؛ نتیجه‌ای که بار دیگر انتقادات درباره نقش کریستیانو رونالدو را افزایش داد، چرا که او در طول مسابقه تنها ۳۵ بار توپ را لمس کرد. در دیداری دیگر، جمهوری دموکراتیک کنگو با بازگشتی دینی، از شکست یک بر صفر به پیروزی ۳ بر یک مقابل ازبکستان رسید و با قرار گرفتن در رتبه سوم گروه، راهی مرحله یک‌شانزدهم نهایی شد؛ جایی که باید به مصاف انگلیس برود. یوان ویسا، مهاجم نیوکاسل، با

سال نهم شماره ۲۲۶۷
دوشنبه ۸ تیر ۱۴۰۵

بخش خصوصی

رونق به سفره مردم بازمی‌گردد

اتاق بازرگانی تهران از دیپلمات‌ها و مذاکرات ایران و آمریکا با انتشار بیانیه‌ای حمایت کرد

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران با صدور بیانیه‌ای ضمن اعلام حمایت و پشتیبانی از جریان مذاکرات اعلام کرده است که ظرفیت‌هایی مانند تعامل با بخش خصوصی یا نهادهای مدنی و اقتصادی به‌خصوص اتاق‌های بازرگانی در دیگر کشورها همگی می‌تواند به‌عنوان یک مزیت در خدمت دیپلماسی کشور قرار گیرد. در بخش‌هایی از این بیانیه آمده است: با عنایت پروردگار و پس از طی دوران نبرد، خوشبختانه مسیر صلح و گفت‌وگو باز شده و با توجه به ایستادگی تاریخی ایران عزیز، می‌توان دوران نازهای را برای کشور ترسیم کرد. به‌طور حتم دشمنان ایران، همه نوع سنگ‌اندازی را در مقابل موفقیت کشور برای دستیابی به اهداف بلندش به انجام می‌رسانند. آنان از این سرزمین و مردم حق‌طلب آن کینه تاریخی در دل داشته و توسعه ایران، پاسخی به تمام جفاکاری‌هایشان خواهد بود. اما نباید این حقیقت را از یاد برد که دوران جنگ و پیش از آن تحریم‌ها با خسارت‌های مادی و معنوی زیادی همراه بوده و کشور را از مسیر دستیابی به توسعه فراگیر و پایدار دور کرده است. پارلمان بخش خصوصی ایران تأکید کرده که دیپلماسی مقتدرانه، عزت‌مند و حامی پیشرفت و توسعه برای همه مردم ایران به سستی پیش رود که این سرزمین نتوانمد و سرشار از ثروت‌های ذاتی، بتواند در ترازوی آبرومند و مثال‌زدنی به توسعه دست پیدا کند. دیپلمات‌های ایران اکنون در مذاکراتی سخت قرار دارند، چراکه باید حافظ عزت و منافع ایران، در گفت‌وگو با طرف بدقول و جفاکار باشند. به همین سبب بخش خصوصی ایران با تمام توان پشتیبان آنان خواهد بود و خود را یار و همراهشان می‌داند. ظرفیت‌هایی مانند تعامل با بخش خصوصی یا نهادهای مدنی و اقتصادی به‌خصوص اتاق‌های بازرگانی در دیگر کشورها همگی می‌تواند به‌عنوان یک مزیت در خدمت دیپلماسی کشور قرار گیرد و اتاق بازرگانی تهران هم تمام امکانات خود در عرصه روابط خارجی را خالصانه در اختیار دیپلماسی قرار می‌دهد.

پارلمان بخش خصوصی معتقد است: حساسیت موقعیت کشور ایجاب می‌کند، تمام آحاد مردم و دلسوزان وطن از رفتارهای پرهم‌زننده وحدت و یکپارچگی یا بیان نظرات اختلاف‌افکن، پرهیز کنند. در حال حاضر دیپلمات‌های کشور مانند سلحشوران میدان در جبهه سخت مذاکرات، حضور دارند و هر اقدامی که پشت این جبهه را دچار تزلزل کند، عملی ناپسند تلقی می‌شود. به همین سبب باید نگاه‌های سیاسی و حزبی را به فراموشی سپرد، از منافع گروهی گذشت، منازعات داخلی را از یاد برد و یک‌دل و یک‌صدا حامی جریان مذاکرات به نفع توسعه ایران اسلامی بود. جامعه کارآفرینی ایران در دوران جنگ با نهایت تاب‌آوری ایستاد و اکنون نیز خود را هم‌سنگر جریان دیپلماسی می‌داند. پیروزی در این میدان، ایران را در موقعیتی درخشان و خیره‌کننده در برابر دشمنان قرار خواهد داد. پیام بخش خصوصی ایران چنین است: ایستاده‌ایم، کشور را دوباره بازسازی خواهیم کرد و با همت و همراهی دولت خادم، رونق به سفره مردم بازخواهد گشت. امید آنکه اقتصاد ایران پس از انجام توافقات نهایی به مسیر اصلاح و رونق بازگردد. دستیابی به این هدف نیازمند بازنگری در مؤلفه‌های مهم و سرنوشت‌ساز در جهت فسادزدایی و رقابت‌پذیری اقتصاد ملی است و انتظار می‌رود که حاکمیت به آن عمل کند. کارنامه درخشان این دوران در تاریخ این سرزمین ماندگار خواهد شد. سایه حمایت خداوند متعال بر سر این کشور مستدام باشد.

<p>آگهی اختصاصی موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی برابر ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف برابر آراء صادره هیئت موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی تصرفات مالکانه بلا معارض یا شجاعی بشماره ملی ۲۱۲۲۲۵۹۴۷۷ متقاضی کلاسه پرونده ۲۱۴۰۴۱۱۴۴۱۲۴۸۰۰۰۰۵۹۳ در ششدانگ اعیانی یک قطعه زمین مزروعی بنظمام ۴ دانگ مشاع از ششدانگ عرصه یک قطعه زمین مزروعی که مابقی آن وقف است به مساحت ۵۰۴۴۹۸متر مربع از پلاک ۷۱ اصلی واقع در اراضی سلطان آباد بخش ۳ حوزه ثبت ناحیه ۲ گرگان طبق رای صادره حکایت از تصرفات متقاضی دارد. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله پانزده روز آگهی میشود از این رو اشخاصی که نسبت به رای صادره فوق‌الذکر اعتراض داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی بمدت دو ماه اعتراض خود را با ذکر شماره پرونده به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید طرف مدت یکماه از تاریخ تسلیم اعتراض به مرجع ثبتی دادخواست خود را به مرجع ذیصلاح قضائی تقدیم و گواهی تقدیم دادخواست را به این اداره ارائه نمایند.</p> <p>شناسه آگهی:۲۲۱۱۱۲۸ تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۴/۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۴/۲۴</p>
<p>سید عیسی میر کاظمی رئیس اداره ثبت اسناد و املاک منطقه دو گرگان از طرف احمد نبویان</p>

توسعه

بررسی تحولات اقتصادی

جراحی بزرگ بازار پول

آیا سیاست‌گذاران بانکی ناگزیر به افزایش نرخ بهره بانکی هستند؟

سعید مشهوری

گروه اقتصاد

در هفته‌های اخیر شایعات زیادی درباره احتمال افزایش نرخ سود سپرده‌های بانکی و اوراق بدهی منتشر شده که اگرچه هنوز به‌طور رسمی از سوی بانک مرکزی تأیید نشده اما آثار آن بر انتظارات فعالان اقتصادی و رفتار بازارها قابل مشاهده است. براساس این گمانه‌زنی‌ها، نرخ سود سپرده‌های یک‌ساله ممکن است به حدود ۴۰ درصد و نرخ یازده اوراق دولتی به محدوده ۴۷ درصد افزایش یابد. ارقامی که در صورت تحقق، یکی از مهم‌ترین تغییرات سیاست پولی سال‌های اخیر محسوب خواهند شد.

فارغ از صحت یا نادرستی این اخبار، طرح دوباره موضوع افزایش نرخ سود بانکی نشان می‌دهد که سیاستگذار پولی با چالشی جدی روبه‌رو شده است که ریشه آن در شکاف عمیق میان نرخ تورم و نرخ بهره اسمی قرار دارد. در شرایطی که تورم طی سال‌های اخیر در سطوح بالا تثبیت شده، نرخ سود بانکی متناسب با آن افزایش نیافته و نتیجه آن شکل‌گیری نرخ بهره واقعی منفی بوده است. به بیان ساده، بازدهی سپرده‌های بانکی کمتر از میزان کاهش قدرت خرید پول است. بنابراین سپرده‌گذاران عملاً بخشی از ارزش دارایی خود را از دست می‌دهند. اقتصاددانان معتقدند، تداوم چنین وضعیتی هزینه‌های سنگینی برای اقتصاد به همراه دارد. هنگامی که نگهداری پول در بانک زیان‌ده باشد، طبیعی است که صاحبان سرمایه به‌دنبال بازارهای جایگزین بروند. در چنین شرایطی بخشی از منابع از شبکه بانکی خارج و روانه بازارهایی مانند ارز، طلا، مسکن یا سایر دارایی‌های سرمایه‌ای می‌شود. این جابه‌جایی منتهی‌ناقص بانک‌ها را در تجهیز پس‌اندازها و تأمین مالی فعالیت‌های مولد تضعیف می‌کند بلکه نوسان بازار دارایی‌ها را نیز افزایش می‌دهد و به شکل‌گیری موج‌های سفته‌بازانه دامن می‌زند. پیامد دیگر نرخ‌های سود پایین، افزایش شدید تقاضا برای دریافت تسهیلات بانکی است. زمانی که هزینه استقراض کمتر از نرخ تورم باشد، دریافت وام به فعلیتی سودآور تبدیل می‌شود؛ حتی اگر منابع دریافتی صرف تولید نشود. در چنین شرایطی، صف‌های طولانی برای دریافت تسهیلات شکل می‌گیرد و نظام بانکی ناچار می‌شود از طریق سهمیه‌بندی یا سازوکارهای غیرشفاف، منابع محدود خود را میان متقاضیان توزیع کند. نتیجه این فرآیند، گسترش رانت، کاهش کارایی تخصیص اعتبار و هدایت منابع به سمت فعالیت‌هایی است که الزاماً بیشتر ین بازده اقتصادی را ندارند. از سوی دیگر، پایین نگه داشتن دستوری نرخ سود، مشکلات ساختاری بانک‌ها را نیز تشدید می‌کند. بسیاری از بانک‌ها هم‌اکنون با دارایی‌های منجمد، مطالبات غیرجاری، کمبود سرمایه و ناترازی ترازنامه روبه‌رو هستند. زمانی که نرخ سود تسهیلات کمتر از سطح تعادلی اقتصاد تعیین شود، درآمد بانک‌ها نیز تحت‌فشار قرار می‌گیرد و توان آنها برای ترمیم ترازنامه کاهش می‌یابد. در برخی موارد نیز بانک‌ها برای حفظ

ظاهر صورت‌های مالی ناچار به شناسایی سودهای موهومی می‌شوند که پشتوانه واقعی ندارند و تنها بر شکنندگی نظام بانکی می‌افزایند. هم‌زمان افزایش تقاضا برای تسهیلات و محدودیت منابع بانک‌ها، آنها را به سمت استقراض از بانک مرکزی سوق می‌دهد. اضافه‌برداشت بانک‌ها از منابع بانک مرکزی در نهایت به افزایش پایه پولی منجر می‌شود و از طریق رشد نقدینگی، فشارهای تورمی را تشدید می‌کند. به همین دلیل بسیاری از اقتصاددانان معتقدند، تثبیت مصنوعی نرخ سود برخلاف هدف اولیه خود، منتهی‌ا به کاهش تورم کمک نمی‌کند بلکه می‌تواند از مسیر افزایش خلق پول، زمینه‌ساز تورم‌های بالاتر نیز شود. یکی دیگر از نشانه‌های فاصله گرفتن نرخ‌های رسمی از واقعیت‌های اقتصاد، گسترش بازارهای غیررسمی تأمین مالی است. هنگامی که نرخ‌های بانکی پاسخگوی نیاز بازار نباشد، منابع مالی در قالب توافق‌های خارج از شبکه رسمی، صندوق‌های غیرشفاف یا ابزارهای مالی با نرخ‌های بسیار بالاتر مبادله می‌شود. شکل‌گیری چنین بازارهایی نشان می‌دهد، اقتصاد به‌دنبال کشف نرخ واقعی بهره است. اما این فرآیند در فضایی فاقد نظارت کافی انجام می‌شود و می‌تواند، ریسک‌های مالی و اعتباری را افزایش دهد. با این حال افزایش نرخ سود نیز سیاستی بدون هزینه نیست. بالا رفتن نرخ بهره می‌تواند، هزینه تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی را افزایش دهد، سرمایه‌گذاری را تحت فشار قرار دهد و رشد اقتصاد را کندتر کند. همچنین دولت که بخش مهمی از کسری بودجه خود را از طریق انتشار اوراق بدهی تأمین می‌کند، در صورت افزایش نرخ سود با هزینه‌های بیشتری برای تأمین مالی روبه‌رو خواهد شد. به همین دلیل سیاستگذار پولی ناچار است میان کنترل تورم، حفظ ثبات مالی و حمایت از رشد اقتصادی نوعی موازنه وجود دارد. گروه نخست معتقدند، نرخ بهره نیز مانند هر قیمت دیگری باید در بازار تعیین شود و مداخلات دستوری بانک مرکزی تنها به ایجاد رانت، سرکوب مالی و تخصیص غیربهبینه منابع منجر می‌شود. از نگاه این گروه، آزادسازی نرخ سود به بانک‌ها اجازه می‌دهد، متناسب با شرایط بازار، منابع را جذب و تخصیص دهند و تعادل از دست‌رفته بازار پول را بازگردانند. در مقابل، گروه دیگری از اقتصاددانان بر این باورند که آزادسازی کامل نرخ بهره در شرایط کنونی اقتصاد ایران می‌تواند به بی‌ثباتی بیشتری منجر شود. به اعتقاد آنها افزایش نرخ سود باید به‌صورت تدریجی، شفاف و تحت هدایت بانک مرکزی انجام شود تا ضمن کاهش شوک به بازارها امکان مدیریت پیامدهای آن نیز فراهم باشد. این گروه تأکید می‌کنند که اصلاح نرخ بهره، اگر به‌تنهایی و بدون اصلاح سایر متغیرهای کلان انجام شود، نمی‌تواند مشکلات اقتصاد را حل کند. از نگاه این طیف، اصلاح نرخ سود باید هم‌زمان با مجموعه‌ای از سیاست‌های مکمل دنبال شود؛ ازجمله کنترل رشد نقدینگی، برقراری انضباط پولی، مهار پایدار تورم، اصلاح ساختار ترازنامه بانک‌ها، کاهش ناترازی نظام بانکی و انضباط مالی دولت. در غیر این صورت افزایش

نرخ بهره تنها هزینه تأمین مالی را بالا می‌برد، بدون آنکه بتواند ثبات پایدار در اقتصاد ایجاد کند. در نهایت آنچه امروز بیش از هر چیز اهمیت دارد، نه صرفاً عدد نرخ سود بلکه بازگرداندن منطق اقتصادی به بازار پول است. اگر فاصله میان نرخ بهره و واقعیت‌های اقتصاد همچنان حفظ شود، خروج منابع از شبکه بانکی، گسترش فعالیت‌های غیررسمی، افزایش ناترازی بانک‌ها و تداوم فشارهای تورمی دور از انتظار نخواهد بود. به همین دلیل حتی اگر افزایش نرخ سود در کوتاه‌مدت تصمیمی دشوار و پرهزینه باشد بسیاری از اقتصاددانان آن را گامی اجتناب‌ناپذیر برای بازگرداندن تعادل به نظام پولی کشور می‌دانند. مشروط بر آنکه این سیاست در چارچوب یک برنامه جامع اصلاحات اقتصادی اجرا شود و به ایزاری برای درمان ریشه‌ای مشکلات، نه صرفاً مسکنی موقت، تبدیل شود.

حساسیت بازار سهام

بازار سهام بیش از هر بازار دیگری به تغییرات نرخ بهره بانکی واکنش نشان می‌دهد زیرا نرخ بهره یکی از مهم‌ترین متغیرهای تعیین‌کننده ارزش دارایی‌های مالی است. هنگامی که نرخ سود سپرده‌های بانکی یا اوراق بدهی افزایش می‌یابد، سرمایه‌گذاران با گزینه‌ای کم‌ریسک‌تر و پربازده‌تر برای سرمایه‌گذاری مواجه می‌شوند. در نتیجه بخشی از منابعی که پیش‌تر وارد بورس شده بود به سمت سپرده‌های بانکی و اوراق با درآمد ثابت حرکت می‌کند و تقاضا برای خرید سهام کاهش می‌یابد. افزون بر این افزایش نرخ بهره هزینه تأمین مالی شرکت‌ها را نیز بالا می‌برد. بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی برای توسعه فعالیت، سرمایه در گردش یا اجرای طرح‌های جدید به تسهیلات بانکی وابسته‌اند. هنگامی که نرخ سود تسهیلات افزایش پیدا می‌کند، هزینه استقراض شرکت‌ها بیشتر شده و سودآوری آنها تحت‌فشار قرار می‌گیرد. کاهش سود مورد انتظار شرکت‌ها نیز به افت ارزش سهام آنها منجر می‌شود. همچنین نرخ بهره نقش مهمی در ارزش‌گذاری سهام دارد. تحلیلگران برای محاسبه ارزش ذاتی شرکت‌ها، جریان سودهای آینده را با استفاده از نرخ تنزیل به ارزش امروز تبدیل می‌کنند. هرچه نرخ بهره بالاتر باشد، نرخ تنزیل نیز افزایش می‌یابد و ارزش فعلی سودهای آینده کاهش پیدا می‌کند. به همین دلیل حتی اگر عملکرد عملیاتی یک شرکت تغییری نکند، افزایش نرخ بهره می‌تواند باعث افت ارزش نظری سهام آن شود. البته رابطه نرخ بهره و بورس همیشه یکسان نیست. اگر افزایش نرخ سود بخشی از یک برنامه موفق برای مهار تورم، کنترل نقدینگی و ایجاد ثبات اقتصادی باشد، در میان‌مدت می‌تواند به بهبود فضای کسب‌وکار و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران کمک کند. در چنین شرایطی هرچند بازار سهام ممکن است در کوتاه‌مدت با فشار فروش مواجه شود اما در بلندمدت از ثبات اقتصاد کلان، کاهش نااطمینانی و بهبود چشم‌انداز سودآوری شرکت‌ها منتفع خواهد شد. از این‌رو واکنش بورس به افزایش نرخ بهره تنها به میزان این افزایش بستگی ندارد بلکه به اهداف، نحوه اجرای سیاست پولی و چشم‌انداز اقتصاد نیز وابسته است.

<p>آگهی اصلاحی قسمتی از پلاک ثبتی ۵ بخش ۹ اهواز</p> <p>نظر به اینکه در اجرای قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و برابر رای شماره ۲۳۲۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۰ مالکیت متقاضی امین لویمی فرزند خلیف ش ش ۵۳۱۰ صادره از اهواز کد ملی ۱۷۵۱۴۳۶۴۵۴ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی در قسمتی از پلاک ۵ بخش ۹ اهواز در پلاک فوق محرز که در آگهی ماده سه پلاک ۶ قید گردیده که مبنی بر اشتباه بوده و تا این تاریخ منجر بصدر سند نگردیده به موجب رای اصلاحی شماره ۱۰۵۸ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۰۵ صادره از هیات مذکور به پلاک ۵ اصلاح و تصحیح گردید. ضمنا سایر مفاد رای قبلی به قوت خود باقی است.</p> <p>لذا مراتب مجددا جهت اطلاع عموم طی دو نوبت در روزنامه های محلی و کثیرالانتشار آگهی می گردد تا هر کس نسبت به تصرفات مفروزه و مالکیت ایشان اعتراض داشته باشد از تاریخ انتشار این آگهی بمدت دو ماه اعتراض خود را مستقیماً" به اداره ثبت اسناد و املاک اهواز تسلیم و رسید دریافت نمایند و معترض مکلف است طرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست به مقامات قضائی تقدیم و گواهی تقدیم دادخواست اخذ و به این اداره تحویل نماید.</p> <p>شناسه: ۲۲۰۱۱۱۲ (تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۳/۲۳) (تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۴/۰۸) رئیس اداره ثبت اسناد و املاک ناحیه یک اهواز – بهزاد مردانی</p>

<p>آگهی اصلاحی قسمتی از پلاک ثبتی ۵ بخش ۹ اهواز</p> <p>نظر به اینکه در اجرای قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و برابر رای شماره ۲۳۲۵ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۰ مالکیت متقاضی امین لویمی فرزند خلیف ش ش ۵۳۱۰ صادره از اهواز کد ملی ۱۷۵۱۴۳۶۴۵۴ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی در قسمتی از پلاک ۵ بخش ۹ اهواز در پلاک فوق محرز که در آگهی ماده سه پلاک ۶ قید گردیده که مبنی بر اشتباه بوده و تا این تاریخ منجر بصدر سند نگردیده به موجب رای اصلاحی شماره ۱۰۵۷ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۰۵ صادره از هیات مذکور به پلاک ۵ اصلاح و تصحیح گردید. ضمنا سایر مفاد رای قبلی به قوت خود باقی است.</p> <p>لذا مراتب مجددا جهت اطلاع عموم طی دو نوبت در روزنامه های محلی و کثیرالانتشار آگهی می گردد تا هر کس نسبت به تصرفات مفروزه و مالکیت ایشان اعتراض داشته باشد از تاریخ انتشار این آگهی بمدت دو ماه اعتراض خود را مستقیماً" به اداره ثبت اسناد و املاک اهواز تسلیم و رسید دریافت نمایند و معترض مکلف است طرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست به مقامات قضائی تقدیم و گواهی تقدیم دادخواست اخذ و به این اداره تحویل نماید.</p> <p>شناسه: ۲۲۰۱۰۹۹ (تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۳/۲۳) (تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۴/۰۸) رئیس اداره ثبت اسناد و املاک ناحیه یک اهواز – بهزاد مردانی</p>

<p>آگهی موضوع ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان های فاقد سند رسمی</p> <p>نظر به اینکه در اجرای قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان های فاقد سند رسمی برابر رای ۱۴۰۴-۵۰۲۱ مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۳ تصرفات خانم/آقای محمد مهرپند فرزند قنبرعلی دارای کد ملی شماره ۱۷۵۴۲۳۹۰۸۰ صادر اهواز نسبت به یک باب ساختمان به مساحت ۱۰۰ متر مربع در قسمتی از ششدانگ پلاک ثبتی ۲۶۹۵/۳ باقی مانده در بخش ۲ اهواز اخبار خروجی یداله مرعشی پور بصدر رای گردیده برابر ماده ۳ قانون مزبور مراتب در دو نوبت به فاصله پانزده روز جهت اطلاع عموم آگهی می گردد تا هر کس نسبت به تصرفات مفروزه و مالکیت ایشان اعتراض داشته باشد از تاریخ انتشار نوبت اول این آگهی بمدت دو ماه اعتراض خود را مستقیماً به اداره ثبت اسناد و املاک اهواز تسلیم و رسید دریافت نمایند و معترض مکلف است طرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست به مقامات قضائی تقدیم و گواهی تقدیم دادخواست اخذ و به اداره ثبت محل تحویل نمایند. بدیهی است در صورت عدم وصول اعتراض در موعد مقرر اداره ثبت برابر مقررات اقدام بصدر سند مالکیت خواهد نمود.</p> <p>شناسه:۲۱۷۶۰۹۹ (تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۳/۲۳) (تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۴/۰۸) رئیس اداره ثبت اسناد و املاک ناحیه دو اهواز- اکبر افشین</p>
--

جای خالی زنان در بازار

۲۰۰ هزار زن در سال گذشته کرسی‌های شغلی خود را از دست داده‌اند

تله دستمزدهای ناچیز و هزینه‌های سرسام‌آور

تحلیلگران اقتصادی و فعالان کارگری بر این باورند که سقوط آزاد مشارکت زنان، محصول مستقیم تلاقی تورم افسارگسیخته و عدم کفایت دستمزدها در دوران پسا جنگ است.

در شرایطی که هزینه‌های روزمره زندگی به‌ویژه مخارج رفت‌وآمد و نگهداری از کودکان در شهرهای بزرگ به‌شدت افزایش یافته، حضور در بازار کار با دستمزدهای پیشنهادی ناچیز، دیگر توجیه یا صرفه اقتصادی ندارد. آمارهای میدانی نشان می‌دهند که در شهرهای کوچک و شهرستان‌ها به زنان جویای کار ارقامی حدود ۱۰ میلیون تومان پیشنهاد می‌شود. در چنین اتمسفری، بسیاری از زنان تحصیل‌کرده و ماهر ترجیح می‌دهند، عطای اشتغال را به لقای آن ببخشند و در منزل به خانه‌داری ادامه دهند.

در نقطه مقابل، مردان به دلیل نقش سنتی «نان‌آوری خانواده» و فشارهای شدید اقتصادی، ناچارند هر نوع شغلی - حتی مشاغل کاذب و سطح پایین نظیر رانندگی و دست‌فروشی - را بپذیرند تا از دایره آمار جمعیت فعال خارج نشوند؛ امکانی که برای زنان به دلیل انتظارات اجتماعی و تبعیض‌های جنسیتی حاکم بر محیط‌های کاری کمتر مهیاست.

گروه اجتماعی: آمارهای رسمی و تکان‌دهنده از شاخص‌های کلان نیروی کار ایران در پایان سال ۱۴۰۴ از یک عقب‌گرد ساختاری و بی‌سابقه در اقتصاد پسا جنگ کشور پرده برمی‌دارد؛ رویدادی که ناظران و تحلیلگران بازار کار از آن با تعبیر «فاجعه آماری» یاد می‌کنند. براساس این داده‌های رسمی، نرخ مشارکت اقتصادی زنان در ایران طی یک دوره ۱۲ ماهه با سقوطی آزاد و ۵ درصدی از رقم ناچیز ۱۷ درصد به سطح وحشتناک ۱۲ درصد رسیده است. این ریزش شدید به معنای آن است که تنها در طول سال گذشته حدود ۲۰۰ هزار زن نه تنها کرسی‌های شغلی خود را از دست داده‌اند بلکه با خروج کامل از چرخه جست‌وجوی کار به بخش جمعیت غیرفعال اقتصادی پناه برده و به تعبیر تحلیلگران از نقشه بازار کار ایران «ناپدید» شده‌اند. بررسی روندهای آماری نشان می‌دهد که نرخ کل مشارکت اقتصادی در کشور اکنون به محدوده ۳۸ تا ۴۰٫۶ درصد تنزل یافته که کمترین میزان در یک دهه اخیر محسوب می‌شود. این انقباض شدید، ایران را در ردیف کشورهای با کمترین نرخ مشارکت در سطح جهان قرار داده است؛ وضعیتی که در آن ۶۱ درصد از جمعیت در سن کار کشور عملاً هیچ نقشی در تولید ناخالص داخلی ندارند و بار معیشت آنان بر دوش اقلیت شواغل سنگینی می‌کند.

دانشگاه

سقوط آزاد رتبه علمی

چرا دانشگاه‌های ایران از رقبای منطقه‌ای جا ماندند؟

فائزه مومنی

گروه اجتماعی

انتشار نتایج جدیدترین رتبه‌بندی جهانی کیو اس (QS) در سال ۲۰۲۷ زنگ خطری جدی و بی‌سابقه را برای ساختار آموزش عالی و مدیریت کلان علمی در ایران به‌صدا درآورده است. داده‌های آماری این گزارش بین‌المللی نشان می‌دهد که بدون استثنا، تمامی دانشگاه‌های ایرانی حاضر در این رتبه‌بندی با افت فاحش و ریزش جایگاه مواجه شده‌اند؛ پدیده‌ای ساختاری که در تلاقی با جهش خیره‌کننده رقبای منطقه‌ای همچون عربستان سعودی، امارات متحده عربی و ترکیه، از یک عقب‌گرد نگران‌کننده در دیپلماسی علمی و قدرت رقابت بین‌المللی کشور پرده برمی‌دارد.

این انقباض علمی تنها به رتبه‌بندی دانشگاه‌ها محدود نمی‌شود بلکه خود را در شاخص کلان تولید اسناد علمی نیز نشان داده است. براساس گزارش پایگاه بین‌المللی سایمگو، رتبه علمی ایران در تولید مقالات از جایگاه ۱۵ جهان در سال‌های گذشته با یک روند رشد منفی ۳ درصدی به رتبه ۱۸ در سال ۲۰۲۵ سقوط کرده و مسئولان حوزه سلامت و آموزش عالی حتی نسبت به احتمال تنزل کشور به رتبه ۲۰ جهان در سال ۲۰۲۶ هشدار می‌دهند.

کارنامه ناکامی

بررسی جزئیات آماری رتبه‌بندی کیو اس ۲۰۲۷ تصویر دقیقی از ابعاد این بحران ساختاری ارائه می‌دهد. دانشگاه تهران به‌عنوان نماد آموزش عالی ایران، اگرچه همچنان رتبه اول ملی را حفظ کرده اما با سقوط سنگین ۴۵ پله‌ای از رتبه ۳۲۲ جهان به ۳۶۷ تنزل یافته و از مرز ورود به جمع ۳۰۰ دانشگاه برتر دنیا دور شده است.

وضعیت در دانشگاه‌های صنعتی و مهندسی پیشرو نیز به همین ترتیب است. دانشگاه صنعتی شریف ۱۵ رتبه و دانشگاه صنعتی امیرکبیر ۲۷ رتبه سقوط کرده‌اند که این ریزش، امیرکبیر را با ایستادن در رتبه ۴۸۳ در آستانه خروج کامل از جمع ۵۰۰ دانشگاه برتر جهان قرار داده است. دانشگاه علم و صنعت نیز با ۸ پله افت به رتبه ۵۰۴ رسیده و از این باشگاه خارج شده است.

بحران در دانشگاه‌های شهرستانی و جامع به‌مراتب عمیق‌تر

رکود سنگین و سیستم آماری پنهان کار

زهرا کریمی، استاد اقتصاد دانشگاه مازندران، در تحلیل ابعاد این بحران گفته است که برخلاف تصور رایج در اقتصاد راکد ایران افزایش بیکاری لزوماً به افزایش نرخ مشارکت منجر نمی‌شود بلکه برعکس، رکود طولانی‌مدت به ناامیدی مطلق کارجویان و خروج دائم آنها از بازار کار می‌انجامد. او با نقد آمارهای اشتغال در دولت‌های گذشته تأکید دارد که طی سه سال اخیر، بازار کار ایران شاهد کاهش ۲۰۰ هزار فرصت شغلی برای زنان بوده است.

به گفته این کارشناس بازار کار، زنان اولین قربانیان طرح‌های تعدیل نیرو در بنگاه‌های اقتصادی هستند. از سال ۱۴۰۳ تاکنون، با بروز شوک‌های ناشی از جنگ، قطع گسترده برق و گاز صنایع و تعطیلی اجباری بنگاه‌ها، دست‌کم ۱۵۰ هزار بیمه شده اصلی بیکار شده‌اند.

در این میان، نظام آماری ایران با یک مکانیسم خاص، صندلی‌های خالی زنان بیکار شده را پنهان می‌کند؛ چراکه زنان پس از اخراج بلافاصله در سیستم‌های آماری ذیل عنوان «زن خانه‌دار» یا «دانشجو» تعریف می‌شوند و با کوچک شدن صورت کسر، نرخ بیکاری رسمی کشور به ظاهر تغییر بزرگی نشان نمی‌دهد اما نرخ مشارکت اقتصادی را به شدت به عقب می‌راند.

جامعه

مستأجران زیر فشار

افزایش ۸۰ درصدی قیمت مسکن

در حالی که بازار مسکن همچنان با موج افزایش قیمت‌ها دست‌وپنجه نرم می‌کند، عضو هیأت‌مدیره اتحادیه مشاوران املاک از رشد حدود ۸۰ درصدی قیمت مسکن از پیش از جنگ تاکنون خبر داد و در عین حال، تعیین سقف ۲۵ درصدی افزایش اجاره‌ها و تمدید خودکار یک‌ساله قراردادها را اقدامی ضروری برای حمایت از مستأجران دانست.

تورج سرباز با اشاره به آسیب‌پذیر بودن مستأجران در شرایط کنونی، گفت مصوبه دولت به مستأجرانی که موعود قراردادشان به پایان رسیده، اجازه می‌دهد بدون انعقاد قرارداد جدید، قرارداد خود را برای یک سال دیگر تمدید کنند و افزایش مبلغ ودیعه و اجاره‌ها نیز حداکثر ۲۵ درصد باشد. به گفته او، این تصمیم با هدف کاهش فشار اقتصادی بر خانوارها و ایجاد ثبات نسبی در بازار اجاره اتخاذ شده است.

وی با اشاره به رشد شدید اجاره‌ها در سال‌های اخیر اظهار کرد که در برخی موارد مالکان نرخ اجاره را تا ۹۰ یا حتی ۱۰۰ درصد افزایش داده‌اند؛ موضوعی که به اعتقاد او ضرورت ورود دولت به حوزه تنظیم بازار اجاره را در چوچندان کرده است. سرباز تأکید کرد اجرای این مصوبه باید با ضمانت‌های اجرایی همراه باشد و دستگاه‌هایی مانند سازمان تعزیرات و مراجع حل اختلاف بر اجرای آن نظارت کنند تا از تضییع حقوق مستأجران جلوگیری شود.

این عضو اتحادیه مشاوران املاک همچنین بخشی از نابسامانی بازار را ناشی از فعالیت برخی بانک‌ها و شرکت‌های وابسته به آنها دانست که به گفته وی با ورود به بازار مسکن، به‌ویژه در مناطق شمالی تهران، همراه با فعالیت دلالتان و سقف‌بازان، زمینه افزایش قیمت‌ها را فراهم کرده‌اند. او خواستار نظارت جدی‌تر بر عملکرد بانک‌ها و تدوین سازوکاری مشخص برای قیمت‌گذاری املاک شد.

سرباز با اشاره به شرایط جنگی سال جاری نیز گفت بسیاری از مستأجران ناچار شدند علاوه بر اجاره محل سکونت خود، هزینه اسکان در مناطق دیگر را نیز بپردازند؛ از این‌رو افزایش بیش از ۲۵ درصدی اجاره‌ها را غیرمنطقی دانست. به باور او کنترل فعالیت بانک‌ها، واسطه‌ها و سوداگران، همراه با نظارت مؤثر دولت، می‌تواند زمینه بازگشت آرامش و تعادل به بازار مسکن را فراهم کند.

بهترین دانشگاه‌های ایران و ترکیه است و حضور سه دانشگاه اماراتی در بازه زیر ۳۰۰ جهان از موفقیت ساختاری این کشور حکایت دارد.

ریشه‌های ساختاری افول

تحلیلگران و مقامات آموزش عالی کشور، دلایل متعددی را برای این عقب‌گرد همه‌جانبه برمی‌شمرند که ریشه در سیاست‌گذاری‌های کلان اقتصادی و زیرساختی دارد. حسین سیمایی‌صراف، وزیر علوم، با تأیید آغاز این روند نزولی از سال ۲۰۲۱ میلادی تأکید می‌کند که عدم تخصیص سهم مشخص از تولید ناخالص ملی به پژوهش، عدم تجهیز آزمایشگاه‌ها و کتابخانه‌ها، کاهش فرصت‌های مطالعاتی و ضعف شدید در پروژه‌های مشترک بین‌المللی، فرآیند سقوط را طبیعی ساخته است. بحران بودجه در آمارهای ارائه شده از سوی وزارت بهداشت نیز به وضوح مشهود است. بودجه پژوهشی این معاونت که در سال ۱۳۹۶ معادل ۲۱ میلیون یورو (۱۳۰ میلیارد تومان) بود، در سال ۱۴۰۴ به رقم ریالی ۲۲۰ میلیارد تومان رسیده که با توجه به سقوط ارزش پول ملی معادل تنها ۱۰۴ میلیون یورو است.

این یعنی اعتبارات ارزی پژوهش ارتقاء یافته عملاً ذوب شده است، آن هم در شرایطی که خرید کیت‌ها و مواد اولیه آزمایشگاهی کاملاً وابسته به نرخ ارز است. علاوه بر معضلات مالی، مانع بزرگ دیگری که مستقیماً بر بازدهی علمی اساتید ضربه زده، اعمال محدودیت‌ها و قطع اینترنت است. شاهین آخوندزاده، معاون تحقیقات وزارت بهداشت، فاش کرده که پژوهشگران ایرانی عملاً یک‌سوم از سال ۲۰۲۶ را به دلیل قطعی یا محدودیت‌های شدید اینترنت از دست داده‌اند و امکان بارگذاری مجلات و ارسال مقالات را نداشته‌اند. به گفته او همین سه ماه قطعی اینترنت می‌تواند به کاهش حدود ۱۰ هزار مقاله علمی در سال ۲۰۲۶ منجر شود و جایگاه کشور را باز هم پایین‌تر بکشد.

بن‌بست در اهداف اسناد بالادستی و برنامه هفتم

آمارهای کنونی نشان‌دهنده یک گسست عمیق میان واقعیت‌های میدانی و اهداف تعیین شده در اسناد بالادستی ایران است. طبق قانون برنامه هفتم توسعه، ایران مکلف شده که تا پایان سال ۱۴۰۷ به رتبه ۱۴ علمی جهان دست یافته و دست‌کم ۲۰ دانشگاه با رتبه زیر ۵۰۰ در نظام‌های معتبر بین‌المللی داشته باشند. اما واقعیت کارنامه کیو اس ۲۰۲۷ نشان می‌دهد که در حال حاضر تنها ۳ دانشگاه ایران (تهران، شریف و امیرکبیر) رتبه زیر ۵۰۰ دارند، در حالی که رقبای منطقه‌ای هر کدام دست‌کم ۶ دانشگاه زیر رتبه ۵۰۰ را به ثبت رسانده‌اند.

فنی استانبول با رتبه ۲۷۹ صدرنشین این کشور است. در این میان ایران با تنها ۱۱ دانشگاه، کمترین تعداد سهم را در میان چهار کشور اصلی منطقه داراست.

عربستان سعودی با ۲۲ دانشگاه در کیو اس ۲۰۲۷ پیشتازی خود در ثبت بالاترین کیفیت منطقه را حفظ کرده است. «دانشگاه نفت و مواد معدنی ملک فهد» با بهبود چهار پله‌ای به رتبه دورقمی ۶۳ جهان دست یافته است. این کشور در بازه زمانی اخیر، تولید اسناد علمی خود را با جهشی ۶۷ درصدی از حدود ۴۷ هزار به نزدیک ۸۰ هزار مقاله رسانده و از ایران سبقت گرفته است.

از سوی دیگر، امارات متحده عربی با اتکا به مدل دانشگاه‌های بین‌المللی و جذب نخبگان با وجود حضور ۱۲ دانشگاه، کیفیت بالایی را ثبت کرده است. دانشگاه خلیفه امارات رتبه ۱۴۷ جهان را کسب کرده که به‌مراتب بالاتر از

